

Suvestinė redakcija nuo 2020-04-30

Įstatymas paskelbtas: TAR 2018-07-05, i. k. 2018-11459

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
PENSIJŲ KAUPIMO ĮSTATYMO NR. IX-1691 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2018 m. birželio 28 d. Nr. XIII-1360
Vilnius

**1 straipsnis. Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo Nr. IX-1691 nauja
redakcija**

Pakeisti Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymą Nr. IX-1691 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
PENSIJŲ KAUPIMO
ĮSTATYMAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato dalyvio lėšomis mokamos pensijų įmokos ir iš valstybės biudžeto lėšų už dalyvį mokamos pensijų įmokos kaupimo (toliau – pensijų kaupimas) ir pensijų išmokų mokėjimo organizavimo sąlygas bei tvarką Lietuvos Respublikoje.

2 straipsnis. Kitų įstatymų taikymas

Šio įstatymo nustatytiems pensijų kaupimo ir pensijų išmokų mokėjimo santykiams Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymas, Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas, Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas ir kiti įstatymai taikomi tiek, kiek šis įstatymas nenustato kitaip.

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Finansinės priemonės** – Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo 3 straipsnio 15 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodytos finansinės priemonės, taip pat indėliai.

2. **Pensijų anuitetas** – pensijų fondo dalyviui iki gyvos galvos mokama periodinė pensijos išmoka, kurios visa išmokėjimo rizika tenka pensijų anuiteto mokėtojui.

3. **Pensijų fondas** – pensijas kaupiantiems fiziniams asmenims, taip pat šiame įstatyme nustatytais pagrindais kitiems asmenims bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausantis pensijų turtas, kurio valdymas perduotas pensijų kaupimo bendrovei. Steigiami tikslinių pensijų fondų dalyvių grupių pensijų fondai ir pensijų turto išsaugojimo pensijų fondai.

4. **Pensijų fondo dalyvis** (toliau – dalyvis) – fizinis asmuo, pagal šį įstatymą kaupiantis pensijos įmokas ir šio įstatymo nustatyta tvarka įregistruotas Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo dalyvių, pensijų kaupimo ir pensijų išmokų sutarčių registre (toliau – Dalyvių ir sutarčių registras), taip pat asmuo, šio ir kitų pensijų kaupimo sritį reguliuojančių Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka įgijęs reikalavimo teisę į pensijų fondo turto dalį.

5. **Pensijų kaupimas** – pensijų įmokų kaupimas pensijų fonde šio įstatymo nustatyta tvarka.

6. **Pensijų kaupimo bendrovė** – pensijų fondų valdymo įmonė, veikianti pagal Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą ar Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą (toliau – valdymo įmonė), arba gyvybės draudimo įmonė (toliau – draudimo įmonė), veikianti pagal Draudimo įstatymą, turinčios priežiūros institucijos išduotą licenciją Lietuvos Respublikos teritorijoje užsiimti šio įstatymo nustatyta pensijų kaupimo veikla.

7. **Pensijos sąskaita** – pensijų kaupimo bendrovėje nustatyta tvarka atidaryta asmeninė pensijų fondo dalyvio sąskaita, į kurią to dalyvio vardu įrašomi jam tenkantys apskaitos vienetai.

8. **Pensijų turtas** – už pensijų įmokų lėšas įsigyto turto (įskaitant laikinai neinvestuotą šių lėšų dalį) ir investicijų pajamų (sąnaudų), gautų iš šio turto (lėšų), suma.

9. **Pensijų turto išsaugojimo pensijų fondas** (toliau – turto išsaugojimo pensijų fondas) – pensijų fondas, kuris sudaromas ir valdomas siekiant apsaugoti dalyvio sukauptą pensijų turtą nuo infliacijos rizikos ir kiek įmanoma labiau apriboti dalyviui tenkančią investavimo riziką.

10. **Priežiūros institucija** – Lietuvos bankas, šio įstatymo, Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo ir kitų finansų rinkų priežiūrą reguliuojančių Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka atliekantis pensijų fondų valdymo įmonių, pensijų anuiteto mokėtojo ir draudimo įmonių veiklos priežiūros funkcijas.

11. **Tikslinė pensijų fondų dalyvių grupė** – šio įstatymo nustatytas gimimo metų ribas atitinkantys pensijų fondų dalyviai, kaupiantys pensijų įmokas jų amžių atitinkančiame pensijų fonde.

12. **Tikslinės pensijų fondų dalyvių grupės pensijų fondas** (toliau – tikslinės grupės pensijų fondas) – tikslinės pensijų fondų dalyvių grupės gyvenimo ciklo investavimo strategiją įgyvendinantis pensijų fondas, kurio investicijų portfelis sudaromas ir valdomas siekiant užtikrinti optimalų rizikingų ir mažiau rizikingų turto klasių santykį atsižvelgiant į likusią šio fondo dalyvių dalyvavimo pensijų kaupime trukmę, kad dalyvis gautų didžiausią investicijų naudą visu kaupimo laikotarpiu.

13. **Valstybė narė** – Europos Sąjungos valstybė narė, Europos ekonominės erdvės valstybė arba Šveicarijos Konfederacija.

14. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme, Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme, Kolektyvinio investavimo subjektų įstatyme, Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme.

II SKYRIUS

DALYVAVIMAS PENSIJŲ KAUPIME

4 straipsnis. Pensijų kaupimas

1. Teisę tapti dalyviu turi asmenys, kurie turi draudžiamųjų pajamų, nuo kurių privalomai skaičiuojamos pensijų socialinio draudimo įmokos, taip pat asmenys, pagal Lietuvos Respublikos Europos Sąjungos institucijų darbuotojų ir Europos Parlamento narių pensinių teisių išsaugojimo ir perkėlimo įstatymą turintys teisę pervesti lėšas iš Europos Sąjungos institucijų pensijų sistemos, išskyrus asmenis, kurie jau yra sukakę Socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytą senatvės pensijos amžių (toliau – senatvės pensijos amžius).

2. Pensijų kaupimas prasideda asmenį įtraukus į pensijų kaupimą šio įstatymo 6 straipsnyje nustatyta tvarka ir jam nepareiškus atsisakymo arba asmenį jo sudarytos pensijų kaupimo sutarties pagrindu įregistravus Dalyvių ir sutarčių registre. Pensijų kaupimo bendrovė neturi teisės atsisakyti sudaryti pensijų kaupimo sutarties su asmeniu, kuris pagal šio straipsnio 1 dalį turi teisę dalyvauti pensijų kaupime.

3. Pensijų kaupimo bendrovė įtraukiamam į pensijų kaupimą arba sutartį sudarančiam asmeniui privalo pasiūlyti kaupti pensijų įmokas dalyvio amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde.

4. Jeigu asmuo pageidauja kaupti pensijų įmokas ne jo amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde, jis privalo raštu pateikti pensijų kaupimo bendrovei atsisakymą kaupti pensijų įmokas jo amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde, o pensijų kaupimo bendrovė turi pasirašytinai supažindinti pensijų kaupime ketinantį dalyvauti asmenį su papildomomis rizikomis, kylančiomis dėl pensijų įmokų kaupimo ne jo amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde.

5. Vienu metu dalyvis gali kaupti pensijų įmokas tik viename pensijų fonde. Pensijų kaupimo bendrovė privalo kiekvienam jos valdomame pensijų fonde pensijų įmokas kaupiančiam dalyviui atidaryti pensijos sąskaitą.

6. Duomenys apie dalyvius ir jų sudarytas pensijų kaupimo ir pensijų išmokų sutartis registruojami Dalyvių ir sutarčių registre, kurio valdytoja ir tvarkytoja yra Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDF valdyba). Dalyvių ir sutarčių registro nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Jeigu pensijų kaupimo bendrovė atsisako pateikti ar priimti duomenis, būtinus dalyviams registruoti ir (ar) pensijų įmokoms pervesti pagal nustatytas duomenų pateikimo sąlygas, sustabdomas pensijų įmokų pervedimas į tokios pensijų kaupimo bendrovės valdomus pensijų fondus iki duomenų pateikimo ir (ar) priėmimo atnaujinimo pagal šias duomenų pateikimo sąlygas. Šiuo atveju šio įstatymo 39 straipsnyje nustatytų delspinigių mokėjimo pensijų fondo dalyviams prievolė tenka reikalavimų nevykdančiai pensijų kaupimo bendrovei. Atnaujinus pensijų įmokų pervedimą, pensijų įmokos pervedamos šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta tvarka. Pensijų kaupimo bendrovės atsako už VSDF valdybai pateiktų duomenų teisingumą.

7. VSDF valdyba, tvarkydama Dalyvių ir sutarčių registrą ir registruodama dalyvius, privalo užtikrinti kiekvieno dalyvio dalyvavimo pensijų kaupime nepertraukiamumą.

8. Pensijų kaupimas baigiasi, kai:

- 1) dalyvis sukanka senatvės pensijos amžių ir pagal pensijos išmokos sutartį jam išmokama visa pensijų išmoka;
- 2) dalyvis miršta;
- 3) teismo sprendimu pensijų kaupimo sutartis pripažįstama negaliojančia;
- 4) Europos Sąjungos institucijų darbuotojų ir Europos Parlamento narių pensinių teisių išsaugojimo ir perkėlimo įstatymo nustatyta tvarka dalyvio vardu sukauptos piniginės lėšos pervedamos į Europos Sąjungos institucijų pensijų sistemą.

5 straipsnis. Dalyvio teisės

1. Dalyvis turi teisę:

1) rinktis kitą negu jo gimimo datą atitinkantį tikslinės grupės pensijų fondą ar kitą pensijų kaupimo bendrovę;

2) gauti iš pensijų kaupimo bendrovės informaciją apie jo pensijos sąskaitoje įrašytus pensijų fondo vienetus ir jų vertę, lėšų investavimo strategiją ir pagal ją gautą investicinę grąžą, pensijų kaupimo bendrovės ir pensijų fondo audito išvadą ir kitą šio įstatymo nustatytą informaciją;

3) ne ilgiau kaip 12 mėnesių (iš karto ar dalimis) per visą dalyvavimo pensijų kaupime laikotarpį sustabdyti pensijų įmokų pervedimus į pensijos sąskaitą šio įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka;

4) gauti šiame įstatyme nustatytas pensijų išmokas pagal savo vardu sukaupto pensijų turto dydį;

5) šio įstatymo nustatyta tvarka nukelti pensijų išmokos mokėjimo pradžią;

6) testamentu palikti jam priklausančią pensijų turto dalį;

7) kitas šiame ir kituose įstatymuose, standartinėse pensijų fondų taisyklėse ir pensijų kaupimo sutartyje nustatytas teises.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytas teises dalyvis turi ir tuo atveju, kai jo vardu nemokamos pensijų įmokos.

6 straipsnis. Dalyvių įtraukimas į pensijų kaupimą

1. Nuo 2019 m. sausio 1 d. kas trejus metus pilnamečiai asmenys, kurie įtraukimo į pensijų kaupimą metų sausio 1 dieną yra jaunesni kaip 40 metų amžiaus ir Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir socialinio draudimo išmokų gavėjų registre yra duomenys apie jų draustumą įtraukimo į pensijų kaupimą metų sausio 2 dieną, įtraukiami į pensijų kaupimą. Pensijų įmokos už įtrauktus į pensijų kaupimą asmenis pradedamos skaičiuoti nuo įtraukimo į pensijų kaupimą metų liepos 1 dienos.

2. VSDF valdyba ne vėliau kaip iki įtraukimo į pensijų kaupimą metų sausio 31 dienos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka informuoja asmenį apie jo įtraukimo į pensijų kaupimą faktą bei asmens teisę ne vėliau kaip iki įtraukimo į pensijų kaupimą metų birželio 30 dienos sudaryti pensijų kaupimo sutartį su jo paties pasirinkta pensijų kaupimo bendrove. Pranešime turi būti nurodyta:

1) informacija apie asmens teisę ne vėliau kaip iki birželio 30 dienos atsisakyti dalyvauti pensijų kaupime, apie tai raštu, asmeniškai ar per Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) elektroninę gyventojų aptarnavimo sistemą informuojant VSDF administravimo įstaigą;

2) informacija apie dalyvavimo pensijų kaupime pradžios datą ir sąlygas;

3) informacija apie tai, kad nesudaręs pensijų kaupimo sutarties ir nepateikęs atsisakymo dalyvauti pensijų kaupime asmuo taps dalyviu tos pensijų kaupimo bendrovės, kuriai jis atsitiktine tvarka bus priskirtas, ir kaups pensijų įmokas jo gimimo datą atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde. Asmuo informuojamas, kad, per nustatytą terminą nesudarius pensijų kaupimo sutarties ar nepateikus atsisakymo dalyvauti pensijų kaupime, bus laikoma, kad asmuo sutinka dalyvauti pensijų kaupime;

4) pensijų kaupimo bendrovė, kuriai asmuo bus priskirtas. Kartu pateikiamos standartinės tikslinės grupės pensijų fondo, kuriam asmuo bus priskirtas, taisyklės;

5) informacija apie asmens teisę pasirinkti kitą negu priskirtoji pensijų kaupimo bendrovę ir kitą negu jo gimimo datą atitinkantį tikslinės grupės pensijų fondą.

3. VSDF valdyba įtraukiamus į pensijų kaupimą dalyvius atsitiktine tvarka paskirsto po lygiai visoms įtraukimo į pensijų kaupimą metu veikiančioms pensijų kaupimo bendrovėms. Kiekvienas asmuo, kuris per šio straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą nesudaro sutarties su savo pasirinkta pensijų kaupimo bendrove, tampa tos kaupimo bendrovės, kuriai jis priskirtas, valdomo jo gimimo datą atitinkančio tikslinės grupės pensijų fondo dalyviu. Dalyviai priskiriami tik toms pensijų kaupimo bendrovėms, kurioms per praėjusius 3 metus nebuvo taikytos poveikio priemonės už šio įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių pensijų kaupimo bendrovių veiklą, pažeidimus. Informaciją apie pensijų kaupimo bendroves, kurioms gali būti priskiriami dalyviai, priežiūros institucija pateikia VSDF valdybai ne vėliau kaip metų, einančių prieš įtraukimo į pensijų kaupimą metus, spalio 31 dieną. VSDF valdyba Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka informuoja draudėją apie asmenis, tapusius dalyviais, per 3 darbo dienas nuo asmens įtraukimo į pensijų kaupimą ir jo įregistravimo dalyviu Dalyvių ir sutarčių registre.

4. VSDF valdyba, gavusi asmens atsisakymą dalyvauti pensijų kaupime, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šios informacijos gavimo dienos įregistruoja atsisakymą dalyvauti pensijų kaupime Dalyvių ir sutarčių registre. Nuo atsisakymo įregistravimo Dalyvių ir sutarčių registre dienos asmenys, atsisakę dalyvauti pensijų kaupime, nėra dalyviai, iki jie sudarys pensijų kaupimo sutartį arba bus šiame straipsnyje nustatyta tvarka įtraukti į pensijų kaupimą ir nepasinaudos teise atsisakyti kaupti pensijų įmokas. Nepareiškę noro atsisakyti dalyvauti pensijų kaupime asmenys yra dalyviai ir kaupia pensijų įmokas šiame įstatyme ir standartinėse tikslinės grupės pensijų fondu, kuriems dalyviai yra priskirti, taisyklėse nustatyta tvarka iki tol, kol jų pensijų kaupimas pasibaigia šio įstatymo 4 straipsnio 8 dalyje nustatytais pagrindais. Pensijų kaupimo bendrovė, kurios valdomam pensijų fondui dalyvis yra priskirtas, atidaro dalyvio pensijos sąskaitą, kaip tai numatyta šio įstatymo 4 straipsnio 5 dalyje.

5. Tarp šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įtraukimo į pensijų kaupimą laikotarpių atsisakę dalyvauti pensijų kaupime ir vyresni kaip 40 metų asmenys gali tapti dalyviais, sudarydami pensijų kaupimo sutartis su pasirinkta pensijų kaupimo bendrove savo iniciatyva.

6. Asmenys, dėl svarbių priežasčių negalėję per šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytą terminą atsisakyti dalyvauti pensijų kaupime, turi teisę atsisakyti dalyvauti pensijų kaupime ir šiam terminui pasibaigus, jeigu pateikiami svarbias priežastis įrodantys dokumentai. VSDF administravimo įstaigos įgaliotas tarnautojas, įvertinęs pateiktus dokumentus, nustato, ar priežastys yra svarbios. Tokiu atveju dalyvio lėšomis sumokėtos pensijų įmokos (kartu su teigiama ar neigiama investicine grąža) grąžinamos asmeniui ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo atsisakymo dalyvauti pensijų kaupime įregistravimo Dalyvių ir sutarčių registre dienos. Valstybės biudžeto lėšomis sumokėtos pensijų įmokos (kartu su teigiama ar neigiama investicine grąža) pervedamos VSDF valdybai ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo atsisakymo dalyvauti pensijų kaupime įregistravimo Dalyvių ir sutarčių registre dienos.

7 straipsnis. Pensijų kaupimo sutartis

1. Pensijų kaupimo sutarties šalys yra dalyvis ir pensijų kaupimo bendrovė. Pensijų kaupimo sutartis dalyvio naudai negali būti sudaryta su jo darbdaviu ar kitais asmenimis.

2. Pirmą kartą sudaryta pensijų kaupimo sutartis įsigalioja trečio mėnesio, skaičiuojant nuo šios sutarties įregistravimo Dalyvių ir sutarčių registre mėnesio, pirmą dieną. Asmenų, turinčių teisę perkelti pensines teises iš Europos Sąjungos institucijų pensijų sistemos pagal Europos Sąjungos institucijų darbuotojų ir Europos Parlamento narių pensinių teisių išsaugojimo ir perkėlimo įstatymą, sudarytos pensijų kaupimo sutartys įsigalioja nuo jų įregistravimo Dalyvių ir sutarčių registre.

3. Pensijų kaupimo sutartis sudaroma rašytine forma. Pensijų kaupimo sutarties šalys negali šioje sutartyje nustatyti tokių pensijų kaupimo sutarties sąlygų, kurios pablogintų dalyvio padėtį, palyginti su ta, kurią nustato šis įstatymas. Šio įstatymo ar su juo susijusių teisės aktų reikalavimų neatitinkančios ir dalyvio padėtį bloginančios pensijų kaupimo sutarties nuostatos negalioja.

4. Priežiūros institucija tvirtina standartines pensijų fondų taisykles. Priežiūros institucijos patvirtintos standartinės pensijų fondų taisyklės yra pensijų kaupimo sutarties dalis.

5. Pensijų kaupimo bendrovė neturi teisės nutraukti pensijų kaupimo sutarties be dalyvio sutikimo, išskyrus šiame įstatyme nustatytus atvejus.

6. Sudarius pensijų kaupimo sutartį, pensijų kaupimo bendrovė, suderinusi duomenų pateikimo tvarką su VSDF valdyba, elektroniniu būdu ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sutarties sudarymo pateikia VSDF valdybai pensijų kaupimo sutarčiai įregistruoti reikiamus

duomenis. Pensijų kaupimo sutartys registruojamos Dalyvių ir sutarčių registre per 3 darbo dienas nuo duomenų gavimo VSDF valdyboje dienos. Pranešimas apie jų įregistravimą ar neįregistravimą, nurodžius neįregistravimo priežastis, pateikiamas pensijų kaupimo bendrovėms per 3 darbo dienas nuo duomenų gavimo VSDF valdyboje dienos. VSDF valdybai pateiktų duomenų tikslinimo tvarką ir terminus nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Pensijų kaupimo bendrovė per vieną mėnesį nuo pensijų kaupimo sutarties sudarymo dienos privalo informuoti asmenis, su kuriais sudarytos pensijų kaupimo sutartys nebuvo įregistruotos, nurodydama jų neįregistravimo priežastis.

7. Pensijų kaupimo bendrovė, su kuria asmuo ketina sudaryti pensijų kaupimo sutartį, turi teisę VSDF valdybos nustatyta tvarka pateikti užklausą VSDF valdybai apie šio asmens teisę tapti dalyviu ir šio asmens ir kitos pensijų kaupimo bendrovės pensijų kaupimo sutarties sudarymo faktą. VSDF valdyba, gavusi tokią užklausą, atsako raštu arba, suderinusi informacijos pateikimo tvarką su pensijų kaupimo bendrove, elektroniniu būdu ne vėliau kaip per vieną darbo dieną nuo užklauskos gavimo dienos.

8. Dalyvis turi teisę atsisakyti pirmą kartą sudarytos pensijų kaupimo sutarties, apie tai raštu pranešęs pensijų kaupimo bendrovei per 30 dienų nuo sutarties sudarymo. Pensijų kaupimo bendrovė, gavusi dalyvio rašytinį pranešimą, kad jis nori atsisakyti sutarties, ir nustačiusi dalyvio tapatybę, privalo per 3 darbo dienas apie tai pranešti VSDF valdybai. Laikoma, kad pensijų kaupimo sutarties atsisakyta, kai VSDF valdyba ją išregistruoja iš Dalyvių ir sutarčių registro. Pensijų kaupimo sutartis laikoma pirmą kartą sudaryta ir tuo atveju, jeigu dalyvis jau buvo pasinaudojęs teise atsisakyti pensijų kaupimo sutarties šioje dalyje nustatytu pagrindu. Atsisakęs pensijų kaupimo sutarties šioje dalyje nustatyta tvarka, asmuo turi teisę sudaryti pensijų kaupimo sutartį su pasirinkta pensijų kaupimo bendrove ne anksčiau kaip kitų metų, einančių po pensijų kaupimo sutarties atsisakymo metų, sausio 1 dieną.

9. VSDF valdyba Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka informuoja draudėją apie asmenis, tapusius dalyviais, per 3 darbo dienas nuo pensijų kaupimo sutarties įregistravimo Dalyvių ir sutarčių registre.

8 straipsnis. Pensijų įmoka

1. Pensijų įmoka mokama dalyvio ir valstybės biudžeto lėšomis. Pensijų įmokos dydis yra 3 procentai dalyvio pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, netaikant Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies nuostatų dėl socialinio draudimo įmokų skaičiavimo nuo ne mažesnės kaip Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos, perskaičiuotos proporcingai išdirbtam laikui, iš valstybės biudžeto už dalyvį mokamos pensijų įmokos dydis yra 1,5 procento Lietuvos statistikos

departamento paskelbto užpraeitų metų keturių ketvirčių šalies ūkio darbuotojų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio vidurkio. Pensijų įmokų apskaičiavimo ir pervedimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

2. Asmenims, tapusiems dalyviais nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d., pensijų įmoka atitinkamais metais yra šio įstatymo priede nustatyto dydžio. 2019 m. dalyvio lėšomis mokama pensijų įmoka yra 1,8 procento jo pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, iš valstybės biudžeto už dalyvį mokamos pensijų įmokos dydis – 0,3 procento Lietuvos statistikos departamento paskelbto užpraeitų metų keturių ketvirčių šalies ūkio darbuotojų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio vidurkio. Dalyvio pageidavimu į jo pensijos sąskaitą gali būti mokama šio straipsnio 1 dalyje nurodyto dydžio pensijų įmoka, netaikant šios dalies nuostatų. Apie savo pasirinkimą dėl šio straipsnio 1 ar 2 dalyje nustatyto pensijų įmokos dydžio įtraukiamas asmuo informuoja pensijų kaupimo bendrovę ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nurodytos pensijų įmokų skaičiavimo pradžios datos, o pensijų kaupimo sutartį sudarantis asmuo – sudarydamas pensijų kaupimo sutartį.

3. Už vieną iš tėvų, auginantį vaiką iki 3 metų ir gaunantį vaiko priežiūros išmoką arba draudžiamą pensijų socialiniu draudimu valstybės lėšomis, į pensijų fondą pervedama 1,5 procento Lietuvos statistikos departamento paskelbto užpraeitų metų keturių ketvirčių šalies ūkio darbuotojų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio vidurkio dydžio pensijų įmoka iš valstybės biudžeto lėšų. Vienam iš tėvų, auginančiam daugiau negu vieną vaiką iki 3 metų, pensijų įmoka pervedama už kiekvieną vaiką.

4. Kartu su šio straipsnio 1 dalyje nurodyta 3 procentų dalyvio pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, pensijų įmoka dalyvis į pensijos sąskaitą gali mokėti savo pasirinkto dydžio papildomą pensijų įmoką. Mokėti pensijų įmokas dalyvio naudai gali ir dalyvio darbdavys (darbdaviai). Papildomų pensijų įmokų mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

9 straipsnis. Dalyvio perėjimas į tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą kitą pensijų fondą

1. Dalyvis turi teisę pereiti į kitą tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą.

2. Į kitą tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą dalyvis perkeliamas jo prašymu. Jeigu dalyvis pageidauja kaupti pensijų įmokas ne jo amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde, kartu su prašymu jis privalo raštu pateikti pensijų kaupimo bendrovei atsisakymą kaupti pensijų įmokas jo amžių atitinkančiame tikslinės grupės

pensijų fonde, o pensijų kaupimo bendrovė turi pasirašytinai supažindinti dalyvį su papildomomis rizikomis, kylančiomis dėl pensijų įmokų kaupimo ne jo amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde.

3. Gavusi dalyvio prašymą perkelti jį į kitą pensijų fondą, pensijų kaupimo bendrovė privalo, suderinusi informacijos pateikimo tvarką su VSDF valdyba, elektroniniu būdu apie tai informuoti VSDF valdybą per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos.

4. Dalyvio perėjimas iš vieno pensijų fondo į kitą turi vykti laikantis sąlygų, nustatytų priežiūros institucijos patvirtintose standartinėse pensijų fondų taisyklėse. Dalyvis turi teisę kartą per kalendorinius metus pereiti į kitą pensijų fondą toje pačioje pensijų kaupimo bendrovėje nedarant jokių atskaitymų. Jeigu dalyvis pereina į kitą pensijų fondą toje pačioje pensijų kaupimo bendrovėje daugiau kaip vieną kartą per kalendorinius metus, už jo perėjimą gali būti daromi tik atskaitymai, nustatyti šio įstatymo 22 straipsnio 5 dalyje, jeigu pensijų kaupimo bendrovė yra priėmusi sprendimą taikyti tokius atskaitymus atsižvelgdama į priežiūros institucijos patvirtintose standartinėse pensijų fondų taisyklėse nustatytus leidžiamus išlaidų dydžius.

10 straipsnis. Dalyvio perėjimas į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą

1. Dalyvis turi teisę pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, kai jo vardu į pensijų fondą yra pervesta bent viena pensijų įmoka arba į pensijų fondą buvo pervestos lėšos iš Europos Sąjungos institucijų pensijų sistemos.

2. Dalyvis, norintis pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, turi pateikti prašymą kitai pensijų kaupimo bendrovei.

3. Jeigu dalyvis, norintis pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, pageidauja kaupti pensijų įmokas ne jo amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde, kartu su prašymu jis privalo raštu pateikti pensijų kaupimo bendrovei patvirtinimą apie atsisakymą kaupti pensijų įmokas jo amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde, o pensijų kaupimo bendrovė turi pasirašytinai supažindinti dalyvį su papildomomis rizikomis, kylančiomis dėl pensijų kaupimo ne jo amžių atitinkančiame tikslinės grupės pensijų fonde.

4. Pensijų kaupimo bendrovė, kuriai dalyvis pateikė prašymą pereiti į jos valdomą pensijų fondą, suderinusi informacijos pateikimo tvarką su VSDF valdyba, elektroniniu būdu ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos pateikia VSDF valdybai asmeniui identifikuoti ir dalyvio prašymui įregistruoti reikiamus duomenis. VSDF valdyba, gavusi visus reikiamus duomenis, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas įregistruoja dalyvio prašymą pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą.

5. Asmuo tampa tos pensijų kaupimo bendrovės, į kurios valdomą pensijų fondą pereina, valdomo pensijų fondo dalyviu nuo prašymo pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą įregistravimo Dalyvių ir sutarčių registre dienos. Padariusi atitinkamus įrašus Dalyvių ir sutarčių registre, VSDF valdyba, suderinusi informacijos pateikimo tvarką su pensijų kaupimo bendrovėmis, elektroniniu būdu apie tai per 3 darbo dienas informuoja abi pensijų kaupimo bendroves, nurodydama, į kokį (iš kokio) pensijų fondą (fondo) pereina dalyvis. Jeigu asmeniui identifikuoti ir dalyvio prašymui įregistruoti pateikti duomenys yra netikslūs ar jų nepakanka, VSDF valdyba turi teisę atsisakyti registruoti dalyvio prašymą pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą. Atsisakiusi registruoti prašymą pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, VSDF valdyba apie tai per 3 darbo dienas informuoja pensijų kaupimo bendrovę, kuriai asmuo pateikė prašymą, nurodydama atsisakymo priežastį.

6. Pensijų kaupimo bendrovei, kurios valdomo pensijų fondo dalyvis pareiškia norą pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, jos akcininkams ir kitiems asmenims draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai riboti šią dalyvio teisę.

7. Dalyvio perėjimas iš vienos pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo į kitos bendrovės valdomą pensijų fondą turi vykti laikantis sąlygų, nustatytų priežiūros institucijos patvirtintose standartinėse pensijų fondų taisyklėse. Dalyvis turi teisę kartą per kalendorinius metus pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, padengdamas tik pensijų kaupimo bendrovės, iš kurios valdomo pensijų fondo pereinama, su asmens perėjimu į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą susijusias išlaidas, nurodytas šio įstatymo 22 straipsnio 5 dalyje, jeigu pensijų kaupimo bendrovė yra priėmusi sprendimą taikyti tokio pobūdžio atskaitymus, atsižvelgdama į priežiūros institucijos patvirtintose standartinėse pensijų fondų taisyklėse nustatytus leidžiamus išlaidų dydžius.

8. Jeigu pensijų kaupimo bendrovė ketina perduoti pensijų fondo valdymą kitai pensijų kaupimo bendrovei, pensijų fondas panaikinamas dėl pensijų kaupimo bendrovės bankroto ar likvidavimo arba pensijų fondai jungiami, perduodamo arba panaikinamo pensijų fondo arba jungime dalyvaujančių pensijų fondų dalyviai per pensijų kaupimo bendrovės nustatytą terminą, kuris negali būti trumpesnis kaip 3 mėnesiai nuo informacijos apie atitinkamą sprendimą išsiuntimo dalyviams dienos, turi teisę pereiti į kitą jų pasirinktą pensijų fondą nedarant jokių atskaitymų. Jeigu per šioje dalyje nurodytą laikotarpį dalyviai neperėjo į kitą pensijų kaupimo bendrovę, Priežiūros institucijos nustatyta tvarka tokie dalyviai ir jiems priklausančios lėšos perkeliama į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą jų amžių atitinkantį tikslinės grupės pensijų fondą nedarant jokių atskaitymų. Šioje dalyje nurodytą informaciją apie atitinkamą sprendimą pensijų kaupimo bendrovė privalo skelbti ir savo interneto svetainėje.

9. VSDF valdyba, suderinusi informacijos pateikimo tvarką su pensijų kaupimo bendrovėmis, informuoja kiekvieną pensijų kaupimo bendrovę apie visų pensijų kaupimo bendrovių valdomų pensijų fondų piniginių lėšų sąskaitų bankuose rekvizitus. Pensijų kaupimo bendrovė pateikia VSDF valdybai informaciją apie jos valdomų pensijų fondų sąskaitų bankuose rekvizitus (banko pavadinimas, filialo pavadinimas, banko kodas, sąskaitos numeris) ne vėliau kaip per vieną darbo dieną nuo sąskaitos atidarymo banke ar sąskaitos rekvizitų pakeitimo.

10. Pensijų kaupimo bendrovė, iš kurios pereina valdomo pensijų fondo dalyvis, gavusi VSDF valdybos pranešimą apie asmens perėjimą į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, konvertuoja pensijų fondo vienetus į pinigines lėšas dalyvio prašymo pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą įregistravimo Dalyvių ir sutarčių registre dienos pensijų fondo vienetų verte ir per 3 darbo dienas perveda dalyviui priklausančias pinigines lėšas į priimančiosios pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo piniginių lėšų sąskaitą. Pensijų kaupimo bendrovė, į kurios valdomą pensijų fondą dalyvis pereina, kai į šio pensijų fondo sąskaitą patenka perėjusio dalyvio pinigines lėšas, informuoja dalyvį apie jo pensijų sąskaitoje įrašyto pensijų turto dydį.

11 straipsnis. Pensijų turtas

1. Pensijų fondą sudarantis pensijų turtas yra pensijų fondo dalyvių bendroji dalinė nuosavybė. Dalyvio dalis pensijų fondo bendrojoje nuosavybėje nustatoma pagal jo pensijos sąskaitoje įrašytų pensijų fondo vienetų skaičių.

2. Pensijų kaupimo bendrovė pensijų turtą valdo, naudoja ir juo disponuoja turto patikėjimo teisės pagrindais.

3. Kiekvieną pensijų fondą sudarantis pensijų turtas turi būti atskirtas nuo kito pensijų kaupimo bendrovės turto ir kitų tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomų pensijų fondų pensijų turto.

4. Į pensijų turtą draudžiama nukreipti išieškojimą pagal pensijų kaupimo bendrovės ir pensijų fondo dalyvių prievoles.

5. Po dalyvio mirties jam priklausanti pensijų turto dalis, išreikšta pensijų fondo vienetais, paveldima Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka. Paveldėtas turtas turi būti išmokėtas įpėdiniams pinigais, bet ne anksčiau, negu pervestos pensijų įmokos už kalendorinį mėnesį, kurį dalyvis mirė. Pensijų kaupimo bendrovė, gavusi paveldėjimo faktą patvirtinančius dokumentus, ne vėliau kaip kitą darbo dieną dalyvio pensijų sąskaitoje įrašytus pensijų fondo vienetus konvertuoja į pinigus tos dienos pensijų fondo vienetų verte ir ne vėliau kaip per 7 darbo dienas juos išmoka įpėdiniams.

12 straipsnis. Pensijų įmokų apskaičiavimo ir pervedimo sąlygos bei terminai ir VSDF valdybos teisės administruojant pensijų įmokas

1. Dalyvio lėšomis mokamos pensijų įmokos, nurodytos šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje, kartu su kitomis privalomomis valstybinio socialinio draudimo įmokomis draudėjų apskaičiuojamos ir pervedamos VSDF valdybai Valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka. Dalyvio lėšomis mokamoms pensijų įmokoms taikoma privalomų socialinio draudimo įmokų skaičiavimo ir mokėjimo tvarka.

2. VSDF valdyba, remdamasi Dalyvių ir sutarčių registre esančia informacija apie dalyvius ir jų pasirinktus pensijų fondus, už kiekvieną dalyvį pveda pensijų įmokas atitinkamiems pensijų kaupimo bendrovių valdomiems pensijų fondams. Pensijų įmokų pervedimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Pensijų įmokos pensijų kaupimo bendrovėms pvedamos per 30 dienų nuo tos dienos, iki kurios draudėjai Vyriausybės nustatyta tvarka privalo pateikti VSDF administravimo įstaigoms informaciją apie kiekvienam apdraustajam apskaičiuotas draudžiamųjų pajamų ir socialinio draudimo įmokų sumas.

4. Pensijų įmokas iki jų pvedimo pensijų kaupimo bendrovių valdomiems pensijų fondams VSDF valdyba laiko patikėjimo teisės pagrindais banke atskirai nuo kitų lėšų. Pensijų įmokų lėšos gali būti naudojamos tik pvedimui į pensijų fondus kaip pensijų įmokos.

5. Pensijų įmokos už savarankiškai dirbančius asmenis, privalomai draudžiamus pensijų socialiniu draudimu individualiajai pensijos daliai gauti, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka pvedamos pensijų kaupimo bendrovėms pagal faktiškai šių asmenų VSDF valdybai pervestas pensijų įmokas.

6. Teisės aktų nustatyta tvarka patikslinus mirusio dalyvio draudžiamąsias pajamas ir valstybinio socialinio draudimo įmokas už praėjusius laikotarpius, pensijų įmokos už praėjusius laikotarpius neperskaičiuojamos.

7. VSDF valdybos veiklos sąnaudas, susijusias su pensijų įmokų surinkimu ir pvedimu, atlygina pensijų kaupimo bendrovės pagal patvirtintą kompensuojamąjį dydį Vyriausybės nustatyta tvarka. Dydis, skirtas VSDF valdybos sąnaudoms kompensuoti, tvirtinamas atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu.

8. VSDF valdyba, sudarydama duomenų teikimo ir pensijų įmokų sutartyje tarp pensijų kaupimo bendrovės ir VSDF valdybos nustatyto formato elektroninę dalyvių, kurių vardu apskaičiuojamos pensijų įmokos, bylą, turi teisę likus ne daugiau kaip 4 darbo dienoms iki planuojamo pensijų įmokų pvedimo pensijų kaupimo bendrovėms sustabdyti šio įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje ir 10 straipsnio 4 dalyje nurodytų prašymų bei 30 straipsnyje numatytų

pensijų išmokų sutarčių įregistravimą, iki VSDF valdyba iš pensijų kaupimo bendrovių tarpusavyje suderinta tvarka gaus informaciją apie pensijų įmokų įskaitymą į dalyvio pensijos sąskaitą. Prašymų ir pensijų išmokų sutarčių, kurios pagal šios dalies nuostatas negalėjo būti įregistruotos arba išregistruotos, įregistravimo ar išregistravimo terminai gali būti pratęsimi tiek darbo dienų, kiek buvo sustabdytas prašymų ir pensijų išmokų sutarčių įregistravimas, bet ne ilgiau kaip 4 darbo dienoms.

13 straipsnis. Laikinas įmokų sustabdymas

1. Dalyvis turi teisę laikinai, ne daugiau kaip 12 mėnesių ir ne trumpesniai kaip vieno mėnesio laikotarpiui per visą dalyvavimo pensijų kaupime laikotarpį, sustabdyti pensijų įmokų pervedimą. Apie numatomą pensijų įmokų sustabdymo pradžią ir sustabdymo trukmę (kalendoriniais mėnesiais) dalyvis privalo informuoti pensijų kaupimo bendrovę likus ne mažiau kaip 30 kalendorinių dienų iki numatomo pensijų įmokų sustabdymo pradžios. Pensijų įmokos sustabdomos nuo kalendorinio mėnesio, einančio pasibaigus šioje dalyje nurodytam 30 kalendorinių dienų terminui, pirmos dienos.

2. Gavusi dalyvio prašymą sustabdyti pensijų įmokų pervedimą, pensijų kaupimo bendrovė elektroniniu būdu ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos pateikia VSDF valdybai informaciją apie dalyvio prašymą laikinai sustabdyti pensijų įmokų pervedimą. VSDF valdyba ne vėliau kaip per 3 darbo dienas įregistruoja duomenis apie dalyvio laikiną pensijų įmokų sustabdymą ir ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šių duomenų įregistravimo informuoja dalyvio draudėją ar patį dalyvį, jeigu jis yra savarankiškai dirbantis asmuo, apie pensijų įmokų sustabdymo faktą, laikotarpį ir datą, nuo kurios įmokų skaičiavimas turi būti atnaujintas.

3. Pasibaigus šio straipsnio 1 dalyje nurodytam laikino pensijų įmokų sustabdymo laikotarpiui, pensijų įmokų pervedimas atnaujinamas automatiškai, be papildomo dalyvio prašymo.

III SKYRIUS

PENSIJŲ FONDŲ STEIGIMAS IR VALDYMAS

14 straipsnis. Reikalavimai pensijų fondams

1. Pensijų fondo pavadinime turi būti nurodyta, kad tai pensijų kaupimo fondas (gali būti vartojama šių žodžių junginio santrumpa), pensijų fondo rūšis (tikslinės grupės ar turto išsaugojimo pensijų fondas). Tikslinės grupės pensijų fondo pavadinime turi būti nurodytos tikslinės pensijų fondų dalyvių grupės gimimo metų ribos.

2. Kiekviena pensijų kaupimo bendrovė turi įsteigti ir valdyti visoms tikslinėms pensijų fondų dalyvių grupėms skirtus tikslinės grupės pensijų fondus ir vieną turto išsaugojimo pensijų fondą. Pensijų kaupimo bendrovė turi įsteigti ir valdyti tiek tikslinės grupės pensijų fondų, kad kiekvienas dalyvis nuo 18 metų iki senatvės pensijos amžiaus būtų priskiriamas atitinkamai tikslinei pensijų fondų dalyvių grupei skirtam tikslinės grupės pensijų fondui. Kiekvienai tikslinei pensijų fondų dalyvių grupei priskiriamų dalyvių gimimo metų ribos prasideda atitinkamų metų sausio 1 dieną ir baigiasi septintųjų metų gruodžio 31 dieną. Tikslinės pensijų fondų dalyvių grupės narių gimimo metų ribos yra vienodos ir privalomos visoms pensijų kaupimo bendrovėms.

3. Jeigu pensijų kaupime dalyvauja jaunesni negu 18 metų amžiaus asmenys, jų tikslinės grupės pensijų fondu laikomas jauniausiai tikslinei pensijų fondų dalyvių grupei skirtas tikslinės grupės pensijų fondas. Pensijų kaupimo bendrovei įsteigus tokių dalyvių amžių atitinkantį tikslinės grupės pensijų fondą, dalyviai kartu su jiems priklausančiomis lėšomis perkeliama į jų amžių atitinkantį tikslinės grupės pensijų fondą penktą darbo dieną nuo atitinkamo tikslinės grupės pensijų fondo įsteigimo dienos nedarant jokių atskaitymų iš pensijų turto. Pensijų kaupimo bendrovė ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo dalyvio perkėlimo į jo amžių atitinkantį tikslinės grupės pensijų fondą privalo apie tai pranešti dalyviui priežiūros institucijos patvirtintose standartinėse pensijų fondų taisyklėse nustatytu būdu.

15 straipsnis. Pensijų fondų steigimas ir veikla

1. Pensijų kaupimo veikla pensijų kaupimo bendrovės valdomuose pensijų fonduose vykdoma remiantis priežiūros institucijos patvirtintomis standartinėmis pensijų fondų taisyklėmis. Pensijų fondai steigiami priežiūros institucijos nustatyta tvarka. Pensijų kaupimo bendrovė, steigianti pensijų fondą, turi patvirtinti pensijų fondo investavimo strategiją, taikomus mokesčius bei atskaitymus ir apie tai pranešti priežiūros institucijai.

2. Priežiūros institucija, gavusi pensijų kaupimo bendrovės pranešimą apie priimtą sprendimą steigti pensijų fondą, ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pranešimo gavimo dienos įvertina pensijų fondo investavimo strategijos ir numatytų taikyti mokesčių ir atskaitymų atitiktį šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimams. Jeigu priežiūros institucija nenustato pensijų fondo investavimo strategijos arba numatytų taikyti mokesčių ir atskaitymų prieštaravimo šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimams, ji priima sprendimą pritarti pensijų fondo steigimui, suteikia įsteigtam pensijų fondui unikalų identifikavimo numerį ir su VSDF valdyba ir pensijų kaupimo bendrove suderinta tvarka apie tai informuoja VSDF valdybą ir pensijų kaupimo bendrovę. Jeigu priežiūros institucija nustato, kad pensijų fondo

investavimo strategija arba numatyti taikyti mokesčiai ir atskaitymai prieštarauja šio įstatymo ar jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimams, ji apie tai informuoja pensijų kaupimo bendrovę.

3. Pensijų fondas laikomas įsteigtu nuo šio straipsnio 2 dalyje nurodyto priežiūros institucijos sprendimo pritarti pensijų fondo steigimui priėmimo dienos.

4. Tikslinės grupės pensijų fondas veikia tol, kol visi jo dalyviai sukanka senatvės pensijos amžių ir kartu su jiems priklausančiu pensijų turtu perkeliama į turto išsaugojimo pensijų fondą. Turto išsaugojimo pensijų fondo veiklos trukmė yra neribota.

5. Įsteigto naujo tikslinės grupės pensijų fondo finansinių priemonių portfeliui 24 mėnesius nuo pirmosios pensijų įmokos į pensijų fondą gavimo dienos netaikomi šio įstatymo ir priežiūros institucijos nustatyti turto diversifikavimo reikalavimai, išskyrus atvejus, kai įsteigto naujo tikslinės grupės pensijų fondo turtas viršija 100 000 eurų.

16 straipsnis. Tikslinės grupės pensijų fondų investavimo strategija

1. Tikslinės grupės pensijų fondų investicijų portfelis sudaromas ir valdomas laikantis investavimo strategijos, grindžiamos rizikingų ir mažiau rizikingų turto klasių optimaliu santykiu atsižvelgiant į konkretaus tikslinės grupės pensijų fondo likusį veiklos laikotarpį.

2. Tikslinės grupės pensijų fondo investavimo strategija tvirtinama visam fondo veiklos laikotarpiui fondo steigimo metu atsižvelgiant į priežiūros institucijos nustatytus tikslinės grupės pensijų fondų investavimo strategijos, jos aprašymo formos, investicijų portfelio atitikties pasirinktai investavimo strategijai vertinimo būdų ir kontrolės reikalavimus. Pensijų fondo veiklos laikotarpiu pensijų fondo turto sudėtis tolygiai kinta mažinant pensijų fondo prisiimamą investavimo riziką ir didinant mažiau rizikingų turto klasių dalį atitinkamo pensijų fondo investicijų portfelyje.

17 straipsnis. Turto išsaugojimo pensijų fondo investavimo strategija

1. Turto išsaugojimo pensijų fondo investavimo strategija grindžiama investavimu į mažiausios rizikos turto klasių finansines priemones ir kitą turtą, kuris galėtų apsaugoti sukauptą pensijų turtą nuo infliacijos rizikos. Turto išsaugojimo pensijų fondo investavimo strategija patvirtinama fondo steigimo metu atsižvelgiant į priežiūros institucijos nustatytus reikalavimus.

2. Turto išsaugojimo pensijų fondo investicijų portfelis sudaromas ir valdomas siekiant apsaugoti sukauptą pensijų turtą nuo infliacijos rizikos, kartu kiek įmanoma labiau ribojant dalyviui tenkančią investavimo riziką. Į turto išsaugojimo pensijų fondą kartu su jiems priklausančiu pensijų turtu perkeliama senatvės pensijos amžių sukakę tikslinės grupės pensijų fondo dalyviai, kurie per vieną mėnesį nuo senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos nesudaro pensijų išmokos sutarties, taip pat mirusių dalyvių pensijų turtas, kol jis nėra paveldėtas. Dalyvių

ir jiems priklausančio pensijų turto perkėlimas atliekamas penktą darbo dieną nuo šioje dalyje numatyto vieno mėnesio termino pabaigos. Mirusių dalyvių pensijų turto, kol jis nėra paveldėtas, perkėlimas atliekamas penktą darbo dieną po informacijos apie dalyvių mirtį gavimo pensijų kaupimo bendrovėje dienos. Pensijų kaupimo bendrovė ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo dalyvio perkėlimo į turto išsaugojimo pensijų fondą privalo apie tai pranešti dalyviui priežiūros institucijos patvirtintose standartinėse pensijų fondų taisyklėse nustatytu būdu.

18 straipsnis. Tikslinės grupės pensijų fondų likvidavimas ir dalyvių perkėlimas

1. Tikslinės grupės pensijų fondas, kurio tikslinės pensijų fondų dalyvių grupės visi nariai yra sukakę senatvės pensijos amžių ir kartu su jiems priklausančiu pensijų turtu yra perkelti į turto išsaugojimo pensijų fondą, likviduojamas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyto likviduojamo tikslinės grupės pensijų fondo dalyviai kartu su jiems priklausančiomis lėšomis šio įstatymo 14 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka perkeliama į tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą turto išsaugojimo pensijų fondą nedarant jokių atskaitymų iš pensijų turto. Į turto išsaugojimo pensijų fondą perkelti dalyviai turi teisę pereiti į tos pačios arba kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą kitą pensijų fondą – tokiais atvejais šio įstatymo 9 ir 10 straipsnių nuostatos taikomos *mutatis mutandis*.

3. Kai pensijų kaupimas baigiasi dėl dalyvio mirties, mirusio dalyvio pensijų turtas perkeliama į turto išsaugojimo pensijų fondą nedarant jokių atskaitymų iš pensijų turto.

4. Priežiūros institucija nustato tikslinės grupės pensijų fondų likvidavimo tvarką.

19 straipsnis. Investavimo principai

1. Pensijų kaupimo bendrovė privalo nuolat užtikrinti, kad:

1) pensijų turtas būtų investuojamas siekiant užtikrinti viso pensijų fondo finansinių priemonių portfelio saugumą, pelningumą ir likvidumą;

2) vykdant investicinį sprendimą ar perduodant jį vykdyti kitam subjektui būtų pasiektas geriausias įmanomas rezultatas pensijų fondui, atsižvelgiant į investavimo objektų kainą, investicinio sprendimo įvykdymo išlaidas, greitį, investicinio sprendimo įvykdymo ir atsiskaitymo tikimybę, investicinio sprendimo dydį, turinį ir kitas svarbias aplinkybes;

3) pensijų turtas nebūtų investuojamas į įmonių grupės finansines priemones ar kitus produktus siekiant spręsti pensijų kaupimo bendrovės, kitos grupės įmonės arba fondo likvidumo, mokumo ar atitikties teisės aktų reikalavimams sunkumus.

2. Priežiūros institucija turi teisę bet kada pareikalauti iš pensijų kaupimo bendrovės įrodyti, kad ši tinkamai vykdo šio straipsnio 1 dalyje nurodytas pareigas, o pensijų kaupimo bendrovė privalo įrodyti, kad ji laikosi šių reikalavimų.

3. Pensijų turtą investavus į tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą kolektyvinio investavimo subjektą, pensijų kaupimo bendrovė privalo ne vėliau kaip per vieną mėnesį į pensijų fondo sąskaitą gražinti už pensijų turto, kuris buvo investuotas į kolektyvinio investavimo subjektą, valdymą taikytus atskaitymus. Ši nuostata taikoma ir tiems tos pačios pensijų kaupimo bendrovės kolektyvinio investavimo subjektams, kurių valdymo funkciją ar jos dalį pensijų kaupimo bendrovė yra perdavusi kitiems asmenims.

4. Kolektyvinio investavimo subjekto, į kurį yra investuotas pensijų turtas, ar jo valdymo įmonės gražinti su investavimu į kolektyvinio investavimo subjektą susiję atskaitymai visais atvejais turi būti nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 2 darbo dienas po darbo dienos, kurią jie buvo gražinti, įskaitomi į atitinkamą pensijų turtą.

20 straipsnis. Turto išsaugojimo pensijų fondo turto investavimas

1. Turto išsaugojimo pensijų fondo lėšos investuojamos tik į:

1) valstybės narės arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybių narių vyriausybių, centrinių bankų ir Europos Centrinio Banko išleistas ar jų garantuotas obligacijas ir kitų formų ne nuosavybės vertybinius popierius;

2) kolektyvinio investavimo subjektų, kurių lėšos investuojamos tik į šios dalies 1 punkte nurodytus investavimo objektus, akcijas ar investicinius vienetus;

3) ne ilgesniam kaip 12 mėnesių terminui padėtus indėlius, kuriuos galima atsiimti pareikalavus ir kurie yra kredito įstaigose, kurių registruota buveinė yra valstybėje narėje arba kitoje valstybėje, kurioje riziką ribojanti priežiūra yra ne mažiau griežta negu Europos Sąjungoje;

4) išvestines finansines priemones, naudojamas šio įstatymo 21 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka.

2. Ne daugiau kaip 20 procentų turto išsaugojimo pensijų fondo gryųjų aktyvų vertės gali būti investuojama į nuosavybės vertybinius popierius ir kolektyvinio investavimo subjektus, investuojančius į nuosavybės vertybinius popierius. Ne daugiau kaip 30 procentų turto išsaugojimo pensijų fondo gryųjų aktyvų vertės gali būti investuojama į kitas negu šio straipsnio 1 dalyje nurodytas obligacijas ir kitų formų ne nuosavybės vertybinius popierius bei į šias priemones lėšas investuojančius kolektyvinio investavimo subjektus.

21 straipsnis. Pensijų turto investavimo ypatumai

1. Pensijų turtą gali sudaryti tik tokie perleidžiamieji vertybiniai popieriai ir pinigų rinkos priemonės, kurie nustatyti Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme ir kurie įtraukti į prekybą rinkose, pagal Finansinių priemonių rinkų įstatymą laikomose reguliuojamomis ir

veikiančiose valstybėje narėje, ar kurie yra įtraukti į prekybą Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybėje narėje esančioje reguliuojamoje rinkoje, veikiančioje pagal nustatytas taisykles, pripažintoje ir visuomenei prieinamoje, jeigu ši rinka yra nurodyta pensijų fondo taisyklėse. Pensijų turtą taip pat gali sudaryti išleidžiami nauji perleidžiamieji vertybiniai popieriai, jeigu emisijos sąlygose yra nustatytas įsipareigojimas įtraukti šiuos perleidžiamuosius vertybinius popierius į prekybą reguliuojamoje rinkoje ne vėliau kaip per vienus metus nuo jų išleidimo (jeigu tokia rinka yra ne valstybėje narėje, ji turi būti nurodyta pensijų fondo taisyklėse).

2. Į kitą turtą, įskaitant investicijas rizikos kapitalo rinkose, pensijų turtas investuojamas Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo nustatyta tvarka.

3. Iki 20 procentų pensijų fondo grynujų aktyvų gali būti investuojama į Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 49 straipsnio 1 dalyje nurodytų sąlygų neatitinkančių kolektyvinio investavimo subjektų investicinius vienetus ar akcijas, jeigu tokie kolektyvinio investavimo subjektai atitinka šias sąlygas:

1) kolektyvinio investavimo subjektas ir (ar) jo valdytojas yra autorizuotas (licencijuotas, jam suteiktas leidimas veikti ar dėl jo atliktas analogiško pobūdžio veiksmas), o jo priežiūra, kuri turi būti ne mažiau griežta negu Lietuvos banko vykdoma specialiųjų kolektyvinio investavimo subjektų priežiūra, atlieka atitinkamos šalies priežiūros institucija;

2) priežiūros institucija dvišalio susitarimo pagrindu bendradarbiauja su atitinkama užsienio valstybės priežiūros institucija, jeigu ši valstybė nėra valstybė narė arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos narė.

4. Į kiekvieną iš šio straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas atitinkančių kolektyvinio investavimo subjektų gali būti investuota ne daugiau kaip 5 procentai pensijų fondo grynujų aktyvų.

5. Pensijų turtas gali būti investuotas į išvestines finansines priemones tik rizikai valdyti. Pensijų kaupimo bendrovė išvestines finansines priemones turi teisę naudoti tik tuo atveju, kai pensijų fondo taisyklėse yra nurodyta, kokiomis išvestinėmis finansinėmis priemonėmis ir kokiais tikslais pensijų kaupimo bendrovė ketina naudotis. Kiekviena išvestinė finansinė priemonė turi būti pagrįsta konkrečiu investiciniu sandoriu (investicine pozicija). Toks sandoris ir jo rizikai valdyti naudojama išvestinė finansinė priemonė turi būti nurodyti pensijų kaupimo bendrovės veiklos ir finansinės būklės ataskaitose.

22 straipsnis. Atskaitymai iš pensijų turto

1. Atskaitymai iš pensijų turto pensijų kaupimo bendrovės naudai gali būti daromi tik laikantis šiame įstatyme ir pensijų fondo taisyklėse nustatytų dydžių.

2. Iš pensijų turto galima daryti tik šiame įstatyme numatytus atskaitymus, jeigu jie yra numatyti pensijų fondo taisyklėse. Valiutos keitimo sąnaudos, atsiradusios dėl pareigos valiutų sąnaudas buhalterinėje apskaitoje pripažinti pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 5 straipsnį, taip pat dengiamos iš pensijų turto. Visos kitos pensijų fondo taisyklėse nenumatytos arba nustatytus dydžius viršijančios išlaidos turi būti dengiamos iš pensijų kaupimo bendrovės turto.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyti atskaitymai iš pensijų turto pagal kiekvieną pensijų kaupimo sutartį su pensijų kaupimo bendrove per metus gali sudaryti ne daugiau kaip:

1) nuo 2019 m. sausio 1 d. – 0,8 procento pensijų fonde dalyvio pensijų sąskaitoje apskaičiuotų lėšų vidutinės metinės vertės;

2) nuo 2020 m. sausio 1 d. – 0,65 procento pensijų fonde dalyvio pensijų sąskaitoje apskaičiuotų lėšų vidutinės metinės vertės;

3) nuo 2021 m. sausio 1 d. – 0,5 procento pensijų fonde dalyvio pensijų sąskaitoje apskaičiuotų lėšų vidutinės metinės vertės;

4) 0,4 procento pensijų fonde dalyvio pensijų sąskaitoje apskaičiuotų lėšų vidutinės metinės vertės, kai pensijų kaupimo bendrovės valdomo bendro pensijų fondų turto vidutinė metinė vertė sudaro 2,5 mlrd. eurų arba daugiau;

5) turto išsaugojimo pensijų fonde – 0,2 procento pensijų fonde dalyvio pensijų sąskaitoje apskaičiuotų lėšų vidutinės metinės vertės.

4. Priežiūros institucija nustato metinių atskaitymų iš turto skaičiavimo tvarką, kad šio straipsnio 2 dalyje nustatyti atskaitymai būtų mažinami tolygiai, atsižvelgiant į pensijų kaupimo bendrovės valdomo bendro pensijų fondų turto vidutinę metinę vertę, laikantis šio straipsnio 3 dalyje nustatytų maksimalių atskaitymų iš pensijų turto dydžių.

5. Dalyvio perėjimo į kitos ar tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą išlaidas sudaro tik pensijų kaupimo bendrovės patiriamos pensijų sąskaitos uždarymo ir lėšų pervedimo išlaidos. Šios išlaidos negali viršyti 0,05 procento dalyvio vardu pervedamų piniginių lėšų. Pensijų kaupimo sutarties sudarymo su šiuo dalyviu išlaidos ir kitos pensijų kaupimo bendrovės rinkodaros išlaidos neįtraukiamos į perėjimo į kitos ar tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą išlaidas.

23 straipsnis. Paslaugų siūlymas ir reklama

1. Pensijų kaupimo bendrovei, kitiems jos įgaliotiems ar kitaip su ja susijusiems asmenims draudžiama:

1) potencialų dalyvį raginti tapti pensijų fondo dalyviu ar nenutraukti dalyvavimo pensijų fonde siūlant naudą, nesusijusią su pensijų kaupimo veikla;

2) skelbti informaciją, kuri yra neteisinga, neaiški ar gali būti klaidinanti.

2. Pensijų kaupimo bendrovė, kiti jos įgalioti ar kitaip su ja susiję asmenys gali daryti pareiškimus naudodami prognozuojamus skaičius tik priežiūros institucijos nustatyta tvarka.

3. Teikdama informaciją potencialiam ar esamam dalyviui apie galimas pensijų išmokas, pensijų kaupimo bendrovė, jos atstovai ar kitaip su pensijų kaupimo bendrove susiję asmenys turi teisę naudoti pensijų skaičiuoklę, kuri turi atitikti šiuos reikalavimus:

1) pateikiama informacija privalo būti aiški ir neklaidinanti;

2) turi būti pateikiamos prielaidos, kuriomis remiantis atliekami skaičiavimai;

3) turi būti pateikiami paaiškinimai, kaip suprasti skaičiavimo rezultatus;

4) turi būti pateikiamas taikomų apskaičiavimo metodų aprašymas;

5) turi būti parodomas socialinio draudimo senatvės pensijos sumažėjimas dalyvavusiems pensijų kaupime iki 2018 m. gruodžio 31 d., kaip tai numatyta Socialinio draudimo pensijų įstatyme;

6) šalia skaičiavimo rezultatų turi būti įspėjimas, kad pensijų kaupimo bendrovė jų negarantuoja.

4. Skelbiamoje pensijų kaupimo veiklos reklamoje pensijų kaupimo bendrovės pateikiami jos valdomo pensijų fondo finansiniai rezultatai turi būti skelbiami priežiūros institucijos nustatyta tvarka.

5. Pensijų kaupimo veiklos reklamoje gali būti tik pensijų fondo taisyklėse ir periodinėse ataskaitose esanti informacija. Reklamos tikslais pensijų kaupimo bendrovė gali parengti ir platinti sutrumpintas pensijų fondo taisykles, kuriose gali būti tik priežiūros institucijos patvirtintose standartinėse pensijų fondų taisyklėse numatyta informacija.

6. Priežiūros institucija turi uždrausti skelbti pastebėtą neteisingą, klaidinančią ar neaiškia reklamą ir įpareigoti pensijų kaupimo bendrovę paneigti, patikslinti ar papildyti jau paskelbtą tokią reklamą.

7. Pensijų kaupimo bendrovė yra atsakinga už tinkamą asmenų, teikiančių informaciją apie pensijų kaupimo veiklą ir (ar) sudarančių pensijų kaupimo sutartis, parinkimą bei apmokymą ir turi užtikrinti, kad šie asmenys turėtų atitinkamą kvalifikaciją. Priežiūros institucija turi teisę nustatyti asmenų, teikiančių informaciją apie pensijų kaupimo veiklą ir (ar) sudarančių pensijų kaupimo sutartis, kvalifikacinius reikalavimus.

8. Teikti informaciją apie pensijų kaupimo veiklą ir (ar) sudaryti pensijų kaupimo sutartis pensijų kaupimo bendrovės vardu gali tik asmenys, kurie yra nepriekaištingos reputacijos, kaip ji

apibrėžta Finansinių priemonių rinkų įstatyme, ir išmano pensijų kaupimo veiklą reglamentuojančius teisės aktus.

IV SKYRIUS

PENSIJŲ KAUPIMO BENDROVIŲ VEIKLOS YPATUMAI

24 straipsnis. Pensijų kaupimo bendrovės likvidavimas ir bankrotas

1. Pensijų kaupimo bendrovių bankroto procedūroms Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas taikomas tiek, kiek šis įstatymas, Draudimo įstatymas arba Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymas nenustato kitaip.

2. Pensijų kaupimo bendrovė turi teisę pradėti savanorišką likvidavimo procedūrą (išskyrus atitinkamų sprendimų priėmimą) tik perdavusi pensijų fondų valdymą kitai pensijų kaupimo bendrovei.

3. Priežiūros institucija, gavusi informaciją apie tai, kad pensijų kaupimo bendrovė įgijo likviduojamos įmonės statusą ar jai iškelta bankroto byla, nedelsdama, ne vėliau kaip kitą darbo dieną, apie tai informuoja VSDF valdybą ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministeriją.

4. Pensijų kaupimo bendrovei įgijus likviduojamos įmonės statusą ar šiai bendrovei iškėlus bankroto bylą, pensijų įmokų mokėjimas sustabdomas ir atnaujinamas tik perdavus pensijų fondų valdymą kitai pensijų kaupimo bendrovei.

5. Iki pensijų fondų valdymo perdavimo VSDF valdyba pensijų įmokas, kurių mokėjimas yra sustabdytas pagal šio straipsnio 4 dalį, privalo laikyti patikėjimo teisės pagrindais banke atskirai nuo kitų lėšų. Šios lėšos gali būti naudojamos tik pervedimui į pensijų kaupimo bendrovę kaip pensijų įmokos.

6. Likviduojamos pensijų kaupimo bendrovės likvidatorius, likvidacinės komisijos pirmininkas ar bankrutuojančios pensijų kaupimo bendrovės bankroto administratorius privalo teikti su šia pensijų kaupimo bendrove susijusią informaciją priežiūros institucijai ir kitiems asmenims priežiūros institucijos nustatyta tvarka.

7. Likviduojamos pensijų kaupimo bendrovės likvidatorius, likvidacinės komisijos pirmininkas ir bankrutuojančios pensijų kaupimo bendrovės bankroto administratorius yra atsakingi už pensijų fondų valdymo perdavimą kitoms pensijų kaupimo bendrovėms, kurį jie privalo vykdyti laikydamiesi šio įstatymo 27 straipsnyje nustatytų reikalavimų.

8. Likviduota pensijų kaupimo bendrovė gali būti išregistruota iš Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro tik atlikus visų jos valdomų pensijų fondų valdymo perdavimą.

25 straipsnis. Pensijų fondų jungimas

1. Pensijų kaupimo bendrovės turi teisę įvykdyti pensijų fondų jungimą (sujungimo arba prijungimo būdu) tik gavusios išankstinę priežiūros institucijos leidimą.

2. Leidžiama jungti tik tai pačiai tikslinei pensijų fondų dalyvių grupei skirtus tikslinės grupės pensijų fondus. Turto išsaugojimo pensijų fondai gali būti jungiami tik su kitais turto išsaugojimo pensijų fondais. Draudžiama jungti pagal šį įstatymą veikiančią (veikiančius) pensijų kaupimo fondą (fondus) su pagal Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą veikiančiu (veikiančiais) papildomo savanoriško kaupimo pensijų fondu (fondais).

3. Pensijų fondų jungimas vykdomas priežiūros institucijos nustatyta tvarka.

26 straipsnis. Pensijų kaupimo bendrovių teisė užsiimti pensijų kaupimo veikla

1. Draudimo įmonei teisę vykdyti pensijų kaupimo veiklą suteikia draudimo veiklos licencija, išduota gyvybės draudimo šakos pensijų kaupimo veiklos draudimo grupės veiklai. Pensijų kaupimo veiklą vykdančioms draudimo įmonėms Draudimo įstatymas taikomas tiek, kiek šis įstatymas nenustato kitaip.

2. Pensijų kaupimo veiklą vykdančioms draudimo įmonėms *mutatis mutandis* taikomi Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 6 straipsnis (išskyrus 1 dalies 11 punktą), 9 straipsnis, 12 straipsnis (išskyrus 1 dalies 2 ir 3 punktus), 13, 28 straipsniai, 29 straipsnis (išskyrus 1–5 dalis), 33 ir 34 straipsniai, ketvirtasis, penktasis ir šeštasis skirsniai (išskyrus 50, 51 straipsnį, 55 straipsnio 1, 5, 6 ir 7 dalis). Šios nuostatos pensijų kaupimo veiklą vykdančioms draudimo įmonėms taikomos tiek, kiek šis įstatymas nenustato kitaip.

3. Pensijų kaupimo bendrovė gali pradėti pensijų kaupimo veiklą tik gavusi licenciją, suteikiančią teisę užsiimti pensijų kaupimo veikla, ir kai priežiūros institucija šio įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka priima sprendimą pritarti pensijų fondo steigimui ir apie tai informuoja pensijų kaupimo bendrovę.

27 straipsnis. Pensijų fondų valdymo perdavimas

1. Pensijų kaupimo bendrovė turi teisę perduoti pensijų fondų valdymą kitai pensijų kaupimo bendrovei tik gavusi priežiūros institucijos leidimą.

2. Pensijų kaupimo bendrovė privalo perduoti pensijų fondų valdymą kitai pensijų kaupimo bendrovei šiais atvejais:

1) teismui priėmus sprendimą likviduoti pensijų kaupimo bendrovę;

- 2) prieš pradėdama savanorišką likvidavimo procedūrą;
- 3) pensijų kaupimo bendrovei iškelus bankroto bylą;
- 4) priežiūros institucijos reikalavimu, pareikštu pablogėjus pensijų kaupimo bendrovės finansinei būklei ar iškilus realiai finansinės padėties pablogėjimo ar pensijų kaupimo bendrovės nemokumo grėsmei;
- 5) kai panaikinamas pensijų kaupimo bendrovės veiklos licencijos galiojimas;
- 6) kai sustabdomas pensijų kaupimo bendrovės veiklos licencijos galiojimas;
- 7) priežiūros institucijos sprendimu pritaikius poveikio priemonę įpareigoti pensijų kaupimo bendrovę perduoti pensijų fondų valdymą kitai pensijų kaupimo bendrovei.

3. Pensijų kaupimo bendrovė apie ketinimą perduoti pensijų fondų valdymą privalo informuoti dalyvius priežiūros institucijos nustatyta tvarka ir terminais. Pensijų fondų valdymo perdavimo tvarką nustato priežiūros institucija.

4. Perduodant pensijų fondų valdymą, dalyvis turi teisę iki pensijų fondų valdymo perdavimo per 3 mėnesius nuo informacijos apie ketinimą perduoti pensijų fondų valdymą išsiuntimo jam dienos pats pereiti į kitą savo pasirinktą pensijų fondą, nedarant jokių atskaitymų iš jo pensijų turto. Informaciją apie ketinimą perduoti pensijų fondų valdymą pensijų kaupimo bendrovė privalo skelbti ir savo interneto svetainėje.

5. Perduodant pensijų fondų valdymą, kartu perduodamas ir pensijų turtas.

6. Perduodant pensijų fondų valdymą kitai pensijų kaupimo bendrovei, taikomos ir šio įstatymo 10 straipsnio 8 dalyje nustatytos taisyklės.

V SKYRIUS

PENSIJŲ IŠMOKOS

28 straipsnis. Teisė į pensijų išmokas

1. Teisę gauti pensijų išmoką iš pensijų fondų dalyviai įgyja tik sukakę senatvės pensijos amžių, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje numatytą atvejį.

2. Asmuo, įgijęs teisę į pensijų išmoką, turi teisę nukelti išmokos mokėjimo pradžią. Šio termino nukėlimo laikotarpiu toks asmuo lieka dalyviu. Jeigu dalyvis raštu nesikreipia į pensijų kaupimo bendrovę dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, laikoma, kad dalyvis pasinaudojo teise nukelti išmokos mokėjimo pradžią.

3. Teisę gauti pensijų išmoką iš pensijų fondo šio įstatymo nustatyta tvarka įgyja ir dalyviai, kuriems iki 2017 m. gruodžio 31 d. buvo paskirta išankstinė valstybinė socialinio draudimo senatvės pensija pagal Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo senatvės

pensijų išankstinio mokėjimo įstatymą ar nuo 2018 m. sausio 1 d. yra paskirta išankstinė socialinio draudimo senatvės pensija pagal Socialinio draudimo pensijų įstatymą.

4. Pensijų kaupimo bendrovė privalo Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka informuoti dalyvį, kuriam iki senatvės pensijos amžiaus yra likę ne mažiau negu 3 mėnesiai, apie:

- 1) dalyvio perkėlimą į turto išsaugojimo pensijų fondą, jam sukakus senatvės pensijos amžių;
- 2) pensijų išmokų rūšis ir jų gavimo sąlygas bei tvarką.

29 straipsnis. Pensijų išmokos

1. Pensijų išmokų rūšys, mokėtinos dalyviams atsižvelgiant į jų vardą pensijų fonde sukauptą pensijų turtą, yra šios:

- 1) pensijų anuitetas;
- 2) vienkartinė pensijų išmoka;
- 3) periodinės pensijų išmokos.

2. Pensijų anuitetų rūšys yra šios:

1) atidėtasis pensijų anuitetas. Pensijų anuitetų mokėtojas pensijų anuiteto gavėjui, sukakusiam 85 metų amžių, pradeda mokėti ir iki gyvos galvos periodiškai moka pensijų anuitetą. Jo mokėjimas nutrūksta pensijų anuiteto gavėjui mirus. Atidėtasis pensijų anuitetas nepaveldimas;

2) standartinis pensijų anuitetas. Pensijų anuitetų mokėtojas pensijų anuiteto gavėjui iki gyvos galvos periodiškai moka pensijų anuitetą. Jo mokėjimas nutrūksta pensijų anuiteto gavėjui mirus. Pensijų anuitetų mokėtojas gali siūlyti standartinį pensijų anuitetą su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu. Standartinis pensijų anuitetas nepaveldimas, išskyrus atvejus, kai standartinį pensijų anuitetą su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu pasirinkęs pensijų anuiteto gavėjas miršta nesibaigus sprendime dėl standartinio pensijų anuiteto mokėjimo numatytam garantuojamam mokėjimo laikotarpiui. Už standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu gavėjui dėl mirties neišmokėtų pensijų anuitetų už likusį garantuojamą mokėjimo laikotarpį sumą priklausanti vienkartinė pensijų anuiteto išmoka paveldima Civilinio kodekso nustatyta tvarka. Vienkartinė išmoka apskaičiuojama pensijų anuitetų mokėtojo nustatyta tvarka.

3. Dalyviui, kurio vardą pensijų fonde sukauptas pensijų turtas yra mažesnis arba lygus 5 000 eurų, taip pat šio straipsnio 6 dalyje nustatytu atveju šio įstatymo 31 straipsnyje nustatyta tvarka mokama vienkartinė pensijų išmoka.

4. Dalyviui, kurio vardą pensijų fonde sukauptas pensijų turtas yra didesnis kaip

5 000 eurų, bet mažesnis kaip 10 000 eurų, šio įstatymo 32 straipsnyje nustatyta tvarka mokamos periodinės pensijų išmokos.

5. Dalyviui, kurio vardu pensijų fonde sukauptas pensijų turtas yra lygus arba didesnis kaip 10 000 eurų, pensijų fonde sukauptas pensijų turtas išmokamas tik jam įsigijus pensijų anuitetą iš pensijų anuitetų mokėtojo. Standartinis pensijų anuitetas įsigyjamas už visą dalyvio vardu pensijų fonde sukauptą pensijų turtą, išskyrus šio straipsnio 6 dalyje nurodytą atvejį. Atidėtasis pensijų anuitetas įsigyjamas už dalį dalyvio vardu pensijų fonde sukauptų lėšų, jų dydį nustato pensijų anuitetų mokėtojas. Likusi pensijų turto dalis išmokama periodinėmis pensijų išmokomis šio įstatymo 32 straipsnyje nustatyta tvarka.

6. Dalyvis, kurio vardu pensijų fonde sukauptas pensijų turtas yra didesnis kaip 60 000 eurų, turi teisę sukauptą pensijų turto dalį, viršijančią 60 000 eurų, gauti iš pensijų kaupimo bendrovės vienkartinę pensijų išmoka.

7. Asmuo, įgijęs teisę į vienkartinę pensijų išmoką ar periodines pensijų išmokas pagal šio straipsnio 3 ir 4 dalis, gali vietoj vienkartinės pensijų išmokos ar periodinių pensijų išmokų šio įstatymo nustatyta tvarka įsigyti pensijų anuitetą.

8. Šio straipsnio 3–6 dalyse nurodyti dydžiai, nuo kurių priklauso asmeniui mokėtinos pensijų išmokos rūšis, kas 5 metus indeksuojami vidutinės metinės infliacijos, apskaičiuotos pagal Lietuvos statistikos departamento skelbiamą suderintą vartotojų kainų indeksą, suminių 5 paskutinių metų rodiklį. Euro tikslumu suapvalintus naujus dydžius, pradedant 2025 metais taikomais dydžiais, ne vėliau kaip iki metų, einančių prieš taikymo metus, lapkričio 30 dienos savo interneto svetainėse paskelbia Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir pensijų anuitetų mokėtojas.

9. Pensijų anuitetų mokėtojas yra VSDF valdyba. Vienkartinės ir periodines išmokas jų gavėjams moka pensijų kaupimo bendrovės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

30 straipsnis. Pensijų išmokos sutartis

1. Šiame straipsnyje nustatyta tvarka dalyvis ir pensijų kaupimo bendrovė sudaro pensijų išmokos sutartį dėl šio įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nurodytų pensijų išmokų mokėjimo.

2. Dalyvis, įgijęs teisę gauti pensijų išmoką, pensijų kaupimo bendrovei pateikia rašytinį prašymą dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo. Pensijų kaupimo bendrovė dalyviui informaciją apie jo vardu sukauptą pensijų turtą ir mokėtinos pensijų išmokos rūšį pateikia remdamasi paskutine paskelbta pensijų fondo vieneto verte. Dalyviui mokėtina pensijų išmokų rūšis nustatoma vadovaujantis šio įstatymo 29 straipsnio 3–7 dalimis. Dalyviui pasirinkus mokėtinos pensijų išmokos rūšį (įsigyjančiam pensijų anuitetą – pensijų anuiteto rūšį) ir nurodžius ją

prašyme dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, dalyviui mokėtinos pensijų išmokos rūšis nebegali būti keičiama, išskyrus atvejį, kai dalyvis vienašališkai atsisako pensijų išmokos sutarties.

3. Pensijų išmokos sutartis sudaroma dalyvio prašymo dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo pagrindu. Pensijų kaupimo bendrovė pateikia dalyviui jos atstovo pasirašytą pensijų išmokos sutartį. Jeigu dalyvis įsigyja pensijų anuitetą, prašymas dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo pateikiamas ir pensijų išmokos sutartis sudaroma tik tuo atveju, kai yra pateiktas ir prašymas dėl pensijų anuiteto įsigijimo.

4. Pensijų išmokos sutartis įsigalioja nuo jos sudarymo. Pensijų išmokos sutartis laikoma sudaryta, kai dalyvis pasirašo prašymą dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, o pensijų kaupimo bendrovės atstovas pasirašo pensijų išmokos sutartį arba uždeda parašo faksimilę. Pensijų kaupimo bendrovė apie pensijų išmokos sutarties sudarymo faktą privalo per 3 darbo dienas pranešti VSDF valdybai su ja suderinta informacijos pateikimo tvarka. Šis terminas gali būti pratęstas tiek dienų, kiek šio įstatymo 12 straipsnio 8 dalyje nurodytu atveju VSDF valdyba yra sustabdžiusi pensijų kaupimo sutarčių įregistravimą ar išregistravimą, bet ne ilgiau kaip 4 darbo dienoms.

5. Dalyvio su pensijų kaupimo bendrove sudarytą pensijų išmokos sutartį registruoja VSDF valdyba Dalyvių ir sutarčių registre. Pensijų kaupimo bendrovės atsako už VSDF valdybai pateiktų duomenų teisingumą. VSDF valdyba, sužinojusi apie dalyvio mirtį, su pensijų kaupimo bendrovėmis suderinta informacijos pateikimo tvarka ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo informacijos apie dalyvio mirtį gavimo apie tai praneša pensijų kaupimo bendrovei, su kuria miręs dalyvis buvo sudaręs pensijų išmokos sutartį.

6. Pensijų išmokos sutartį sudariusio dalyvio vardu negali būti mokamos pensijų įmokos, išskyrus atvejį, kai po pensijų išmokos sutarties sudarymo dalyvio vardu pervedamos pensijų įmokos už laikotarpius, buvusius iki pensijų išmokos sutarties sudarymo. Paskutinis mėnuo, už kurį apskaičiuojamos ir į pensijų fondo, kuriame dalyvis kaupė pensijų įmokas iki pensijų išmokos sutarties sudarymo, sąskaitą pervedamos pensijų įmokos, yra kalendorinis mėnuo prieš kalendorinį mėnesį, kurį sudaryta pensijų išmokos sutartis. Pensijų turtas, susidaręs iš lėšų, dalyvio vardu pervestų pensijų fondui po pensijų išmokos sutarties su dalyviu sudarymo, pensijų išmokos sutartyje nustatyta tvarka turi būti išmokamas dalyviui (jeigu vienkartinė pensijų išmoka jau išmokėta) ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tų lėšų gavimo dienos arba pridėdamas prie mokėtinų pensijų išmokų (jeigu jos dar neišmokėtos). Tokiais atvejais pensijų išmokų rūšis nekeičiama.

7. Pensijų kaupimo bendrovė, su kuria dalyvis ketina sudaryti pensijų išmokos sutartį, turi teisę VSDF valdybos nustatyta tvarka VSDF valdybai pateikti užklausą, ar šio dalyvio vardu

bus apskaičiuojamos pensijų įmokos. VSDF valdyba, gavusi tokią užklausą, atsako raštu arba, suderinusi informacijos pateikimo tvarką su pensijų kaupimo bendrove, elektroniniu būdu ne vėliau kaip per vieną darbo dieną nuo užklauskos gavimo dienos.

8. Dalyvis, sudaręs pensijų išmokos sutartį, per 10 darbo dienų nuo pensijų išmokos sutarties įsigaliojimo turi teisę vienašališkai jos atsisakyti, apie tai raštu pranešęs pensijų kaupimo bendrovei. Dalyviui vienašališkai atsisakius pensijų išmokos sutarties, jam ir pensijų kaupimo bendrovei neatsiranda pareigų, susijusių su pensijų išmokos sutarties vykdymu. Pensijų kaupimo bendrovė apie vienašališko pensijų išmokos sutarties atsisakymo faktą privalo per 3 darbo dienas pranešti VSDF valdybai su ja suderinta informacijos pateikimo tvarka. Jeigu pensijų išmokos sutarties su pensijų kaupimo bendrove atsisakyti prašo dalyvis, pasirinkęs gauti pensijų anuitetą, jos jis turi teisę vienašališkai atsisakyti šio įstatymo 33 straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka. Jeigu pensijų išmokos sutartį sudaręs dalyvis miršta per 10 darbo dienų nuo pensijų išmokos sutarties sudarymo, o pensijų anuitetą įsigijęs dalyvis miršta per 10 darbo dienų nuo dienos, kai pensijų anuitetų mokėtojas pateikia (išsiunčia) jam sprendimą dėl pensijų anuiteto mokėjimo, jo sukauptas pensijų turtas paveldimas Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

9. Pensijų kaupimo bendrovė atsako už teisingą pensijų išmokų mokėjimą laiku, laikantis pensijų išmokos sutartyje nustatytų sąlygų. Pensijų išmokų sutarčių vykdymą prižiūri priežiūros institucija.

10. Pensijų kaupimo bendrovė atsako už vienkartinių įmokų iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto pervedimą į Pensijų anuitetų fondą laiku. Pensijų kaupimo bendrovė, nepervedusi Pensijų anuitetų fondui pagal šį įstatymą mokėtinų sumų per priežiūros institucijos nustatytą terminą, už kiekvieną pradelstą sumokėti dieną nuo laiku nesumokėtos sumos Pensijų anuitetų fondui moka delspinigius pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro nustatytą normą, taikomą už pavėluotą mokesčių mokėjimą.

11. Priežiūros institucija nustato pensijų išmokos sutarties sudarymo ir informacijos apie pensijų išmokas pateikimo dalyviui tvarką.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

31 straipsnis. Vienkartinės pensijų išmokos mokėjimas

1. Dalyvio, įgijusio teisę į vienkartinę pensijų išmoką, pensijos sąskaitoje esantys pensijų fondo vienetai jo rašytinio prašymo dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo gavimo pensijų kaupimo bendrovėje darbo dienos verte konvertuojami į pinigines lėšas kitą darbo dieną, einančią po jo rašytinio prašymo dėl pensijų išmokos mokėjimo gavimo pensijų kaupimo bendrovėje dienos.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

2. Vienkartinė pensijų išmoka pensijų išmokos gavėjui išmokama pensijų išmokos sutartyje nurodytą dieną, bet ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo pensijų išmokos sutarties sudarymo dienos. Vienkartinė pensijų išmoka pervedama į pensijų išmokos sutartyje nurodytą asmeninę pensijų išmokos gavėjo sąskaitą kredito ar mokėjimo įstaigoje. Jeigu dalyvio pageidavimu pensijų išmoka pervedama į sąskaitą kredito ar mokėjimo įstaigoje, esančioje ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, mokėjimo pavedimo išlaidas padengia dalyvis.

3. Vienkartinė pensijų išmoka, neišmokėta dėl pensijų išmokos gavėjo mirties, paveldima Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

32 straipsnis. Periodinių pensijų išmokų mokėjimas

1. Pensijų kaupimo bendrovės dalyviui per mėnesį mokėtinos periodinės išmokos dydis yra nustatomas priežiūros institucijos nustatyta tvarka.

2. Periodinės pensijų išmokos pradedamos mokėti nuo pensijų išmokos sutartyje nurodytos dienos, bet ne vėliau kaip per 31 kalendorinę dieną nuo šio įstatymo 30 straipsnio 8 dalyje nustatyto termino vienašališkai atsisakyti pensijų išmokos sutarties pabaigos. Pensijų išmokos sutartyje turi būti nurodyta mėnesio diena, kurią pensijų kaupimo bendrovė mokės dalyviui periodinę pensijų išmoką, ir mokėjimo periodiškumas. Pensijų išmokos mokamos dalyviui ne rečiau kaip vieną kartą per 3 mėnesius. Pensijų išmokos pervedamos į pensijų išmokos sutartyje nurodytą asmeninę dalyvio sąskaitą kredito ar mokėjimo įstaigoje. Jeigu dalyvio prašymu pensijų išmoka pervedama į sąskaitą kredito ar mokėjimo įstaigoje, esančioje ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, mokėjimo pavedimo išlaidas padengia dalyvis.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

3. Periodinių pensijų išmokų suma, neišmokėta dėl gavėjo mirties, yra paveldima Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

4. Sudarius periodinės pensijų išmokos sutartį, dalyviui priklausantis pensijų turtas lieka jo asmeninėje pensijos sąskaitoje. Dalyvis, gaunantis periodines išmokas, turi teisę pereiti į tos pačios arba kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą kitą pensijų fondą – tokiais atvejais šio įstatymo 9 ir 10 straipsnių nuostatos taikomos *mutatis mutandis*.

33 straipsnis. Pensijų anuiteto įsigijimas ir mokėjimas

1. Pensijų anuitetų mokėtojo nustatytos formos prašymą dėl pensijų anuiteto įsigijimo dalyvis gali pateikti tiesiogiai pensijų anuitetų mokėtojui arba per pensijų kaupimo bendrovę. Jeigu prašymas dėl pensijų anuiteto įsigijimo pateikiamas per pensijų kaupimo bendrovę, ji informaciją apie gautą dalyvio prašymą dėl pensijų anuiteto įsigijimo per 3 darbo dienas pateikia

pensijų anuitetų mokėtojui jo nustatyta informacijos pateikimo tvarka ir saugo gautą dalyvio prašymo dėl pensijų anuiteto įsigijimo originalą arba perduoda jį saugoti pensijų anuitetų mokėtojui su juo suderinta tvarka. Pensijų anuitetų mokėtojas apie jo tiesiogiai gautą dalyvio prašymą dėl pensijų anuiteto įsigijimo per 3 darbo dienas praneša pensijų kaupimo bendrovei su ja suderinta informacijos pateikimo tvarka.

2. Pensijų anuitetas mokamas pensijų anuitetų mokėtojo sprendimo dėl pensijų anuiteto mokėjimo pagrindu. Pensijų anuitetas apmokamas vienkartinė įmoka iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto. Šią įmoką į pensijų anuitetų mokėtojo valdomą Pensijų anuitetų fondą perveda pensijų kaupimo bendrovė su dalyviu sudarytos pensijų išmokos sutarties pagrindu, jeigu dalyvis nepasinaudoja šio straipsnio 8 dalyje numatyta teise vienašališkai atsisakyti įsigyti pensijų anuitetą.

3. Pensijų anuitetą įsigyjančio dalyvio pensijos sąskaitoje esantys pensijų fondo vienetai jo prašymo dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo gavimo pensijų kaupimo bendrovėje darbo dienos verte konvertuojami į pinigines lėšas kitą darbo dieną, einančią po jo prašymo dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo gavimo pensijų kaupimo bendrovėje dienos.

4. Dalyviui mokėtino pensijų anuiteto dydis apskaičiuojamas ir pensijų anuitetų mokėtojo sprendime dėl pensijų anuiteto mokėjimo nurodomas vadovaujantis pensijų anuitetų mokėtojo patvirtintais pensijų anuitetų skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašu ir pensijų anuiteto dydžio apskaičiavimo metodika. Pensijų anuitetas negali būti mažėjantis.

5. Pensijų anuitetų mokėtojo sprendimas dėl pensijų anuiteto mokėjimo šio straipsnio 1 dalyje nurodyto dalyvio prašymo dėl pensijų anuiteto įsigijimo pagrindu priimamas ir pensijų anuiteto gavėjui jo prašyme dėl pensijų anuiteto įsigijimo pasirinktu vienu iš pensijų anuitetų mokėtojo nustatytų būdų pateikiamas (išsiunčiamas) per 3 darbo dienas nuo tos dienos, kurią šio įstatymo 30 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka gaunama informacija apie dalyvio sudarytą pensijų išmokos sutartį. Pensijų anuitetų mokėtojo sprendimas dėl pensijų anuiteto mokėjimo registruojamas Dalyvių ir sutarčių registre.

6. Pensijų anuitetų mokėtojui priimant sprendimą dėl pensijų anuiteto mokėjimo, draudžiama bet kokia forma reikalauti dalyvio sveikatos patikrinimo duomenų ir juos naudoti. Apskaičiuojant pensijų anuiteto dydį, draudžiama atsižvelgti į pensijų anuiteto gavėjo lytį.

7. Pensijų anuitetų mokėtojas sprendimą dėl pensijų anuiteto mokėjimo priima ir pensijų anuitetą moka vadovaudamasis šiuo įstatymu ir laikydamasis šio straipsnio 4 dalyje nurodytos tvarkos.

8. Asmuo turi teisę vienašališkai atsisakyti įsigyti pensijų anuitetą, apie tai raštu pranešęs pensijų anuitetų mokėtojui per 10 darbo dienų nuo dienos, kai pensijų anuitetų mokėtojas šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka pateikia (išsiunčia) jam sprendimą dėl pensijų anuiteto

mokėjimo. Jeigu pensijų anuitetų mokėtojas per 10 darbo dienų nuo dienos, kai asmeniui šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka pateikiamas (išsiunčiamas) sprendimas dėl pensijų anuiteto mokėjimo, negauna asmens atsisakymo įsigyti pensijų anuitetą, laikoma, kad asmuo nepasinaudojo teise vienašališkai atsisakyti įsigyti pensijų anuitetą. Asmeniui vienašališkai atsisakius įsigyti pensijų anuitetą, pensijų anuitetų mokėtojui neatsiranda pareigų, susijusių su jo priimto sprendimo dėl pensijų anuiteto mokėjimo vykdymu. Jeigu asmuo atsisako įsigyti pensijų anuitetą, jis kartu vienašališkai atsisako ir pensijų išmokos sutarties su pensijų kaupimo bendrove. Vienašališkai atsisakęs pensijų anuiteto, asmuo tęsia dalyvavimą pensijų kaupime tol, kol jo dalyvavimas baigsis šio įstatymo 4 straipsnio 8 dalyje nurodytais pagrindais. Pensijų anuitetų mokėtojas per 3 darbo dienas nuo šioje dalyje nustatyto vienašališko atsisakymo įsigyti pensijų anuitetą termino pabaigos praneša pensijų kaupimo bendrovei su ja suderinta informacijos pateikimo tvarka apie dalyvio vienašališką atsisakymą arba neatsisakymą įsigyti pensijų anuitetą.

9. Pensijų anuitetas mokamas kas mėnesį. Pensijų anuitetas pervedamas į prašyme dėl pensijų anuiteto įsigijimo nurodytą asmeninę pensijų išmokos gavėjo sąskaitą kredito ar mokėjimo įstaigoje arba pensijų anuiteto gavėjo pasirinkimu jis gali būti pristatomas kitu VSDF valdybos nustatytu būdu. Pensijų anuitetas į pensijų anuitetų gavėjo sąskaitą kredito ar mokėjimo įstaigoje pervedamas nemokamai. Jeigu pensijų anuiteto gavėjas pasirenka gauti pensijų anuitetą kitu VSDF valdybos nustatytu būdu, jis padengia su pensijų anuiteto mokėjimu susijusias išlaidas.

10. Standartinis pensijų anuitetas pradedamas mokėti nuo sprendime dėl pensijų anuiteto mokėjimo nurodytos dienos, kurią gautas dalyvio prašymas dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo.

11. Pensijų anuitetų mokėjimą prižiūri priežiūros institucija.

12. Pensijų anuitetų mokėjimas stabdomas ir pensijų anuitetai nemokami, jeigu pensijų anuiteto gavėjas įsiteisėjusiu teismo sprendimu yra pripažintas nežinia kur esančiu arba gaunami duomenys apie aplinkybes, sudarančias pagrindą nuspręsti, kad pensijų anuiteto gavėjas prarado teisę gauti pensijų anuiteto išmokas. Pensijų anuiteto mokėjimas sustabdomas nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį atsirado šioje dalyje nurodytos aplinkybės, pirmos dienos. Išnykus šioje dalyje nurodytoms aplinkybėms, pensijų anuiteto mokėjimas pratęsiamas nuo jo mokėjimo sustabdymo dienos, jeigu pensijų anuiteto gavėjo teisė gauti pensijų anuitetą buvo išlikusi. Jeigu paaiškėja, kad pensijų anuiteto gavėjas, kuriam pensijų anuiteto mokėjimas buvo sustabdytas, yra miręs (paskelbtas mirusiu), mirusiam (paskelbtam mirusiu) pensijų anuiteto gavėjui iki mirties priklausiusios neišmokėtos pensijų anuiteto išmokos paveldimos Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

13. Pensijų anuiteto gavėjas, Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaravęs išvykimą iš Lietuvos Respublikos, kiekvienų metų pabaigoje VSDF administravimo įstaigai privalo pateikti dokumentą, patvirtinantį, kad jis gyvena užsienio valstybėje arba kad yra gyvas ir yra tam tikroje vietovėje. Nepateikus šio dokumento iki kiekvienų metų gruodžio 31 dienos, pensijų anuiteto mokėjimas sustabdomas nuo kitų metų sausio 1 dienos, o šį dokumentą pateikus, pensijų anuiteto mokėjimas atnaujinamas nuo mokėjimo sustabdymo dienos, jeigu teisė gauti pensijų anuitetą yra išlikusi. Jeigu VSDF administravimo įstaiga duomenis apie tai, kad asmuo gyvena užsienio valstybėje arba kad yra gyvas ir yra tam tikroje vietovėje, iš kitos valstybės kompetentingos įstaigos gauna tiesiogiai (arba asmuo atvyksta į VSDF administravimo įstaigą ir pateikia galiojantį asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą), ji privalo informuoti pensijų anuiteto gavėją, kad jam nereikia pateikti dokumento, jog jis gyvena užsienio valstybėje arba kad yra gyvas ir yra tam tikroje vietovėje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

34 straipsnis. *Neteko galios nuo 2020-04-30*

Straipsnio naikinimas:

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

35 straipsnis. Pensijų išmokos migruojantiems asmenims

Asmenys, išvykstantys nuolat gyventi į kitą valstybę, teisę į pensijų išmokas įgyja šio įstatymo nustatyta tvarka.

V¹ SKYRIUS

PENSIJŲ ANUITETŲ MOKĖTOJO VEIKLOS YPATUMAI

35¹ straipsnis. Pensijų anuitetų mokėtojo veiklos tikslas ir funkcijos

1. Pensijų anuitetų mokėtojo veiklos tikslas – užtikrinti pensijų anuitetų mokėjimą jų gavėjams iki gyvos galvos, siekiant jiems didžiausios naudos ir Pensijų anuitetų fondo lėšas valdant skaidriai, tvariai.

2. Pensijų anuitetų mokėtojas atlieka šias su pensijų anuitetų mokėjimo veikla susijusias funkcijas:

1) valdo šio įstatymo nustatyta tvarka Pensijų anuitetų fondą – atskirai apskaitomus ir valdomus finansinius ir materialinius išteklius, naudojamus pensijų anuitetų mokėjimo veiklai vykdyti, užtikrina šio fondo lėšų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą ir rezultatyvumą;

2) nustato pensijų anuitetų mokėjimo veiklos strateginius tikslus, priemones jiems pasiekti ir tvirtina pensijų anuitetų mokėjimo veiklos strateginių tikslų pasiekimo vertinimo ir kontrolės procedūras;

- 3) rengia Pensijų anuitetų fondo biudžeto projektą;
  - 4) tvirtina veiklos planą, apimantį bent septynerių ateinančių metų veiklos rezultatų ir pensijų anuitetų techninių atidėjinių (toliau – techniniai atidėjiniai) padengimo turtu prognozę bei techninių atidėjinių neapibrėžtumo vertinimą;
  - 5) tvirtina pensijų anuiteto dydžio apskaičiavimo metodiką pagal kiekvieną pensijų anuitetų rūšį;
  - 6) tvirtina pensijų anuitetų skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašą;
  - 7) tvirtina turto investavimo strategiją ir investavimo politiką;
  - 8) tvirtina rizikos, kylančios vykdant pensijų anuitetų mokėjimo veiklą, valdymo strategiją ir politiką;
  - 9) tvirtina techninių atidėjinių skaičiavimo metodiką;
  - 10) tvirtina pelno paskirstymo pensijų anuitetų gavėjams tvarkos aprašą;
  - 11) priima sprendimą dėl ataskaitiniais metais pensijų anuitetų gavėjams skiriamos pelno dalies;
  - 12) rengia Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme nustatytus metinių ir tarpinių ataskaitų rinkinius;
  - 13) tvirtina vyriausiojo aktuario metinę ataskaitą;
  - 14) tvirtina Pensijų anuitetų fondo padėties atkūrimo planą;
  - 15) kreipiasi į Lietuvos Respublikos finansų ministeriją dėl valstybės perskolinamos paskolos, reikalingos Pensijų anuitetų fondo veiklos valdymo ir administravimo sąnaudoms dengti;
  - 16) priima sprendimus kitais šioje dalyje nenurodytais klausimais, turinčiais įtakos pensijų anuitetų mokėjimo veiklos organizavimui ir jos rezultatams;
  - 17) tvarko su pensijų anuitetų mokėjimu susijusius dokumentus ir duomenis (įskaitant asmens duomenis);
  - 18) teikia siūlymus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai dėl pensijų anuitetų veiklą reglamentuojančių teisės aktų tobulinimo;
  - 19) užtikrina Pensijų anuitetų fondo tarybos (toliau – Pensijų anuitetų taryba) veiklos materialinį ir techninį aprūpinimą;
  - 20) atlieka kitas šiame įstatyme ir pensijų anuitetų mokėtojo nuostatuose nustatytas funkcijas, susijusias su pensijų anuitetų mokėjimo veikla.
3. Pensijų anuitetų mokėtojas turi teisę pensijų anuitetų mokėjimo funkcijas, susijusias su pensijų anuitetų mokėjimo veikla, išskyrus funkcijas, nurodytas šio straipsnio 2 dalies 1–15, 18 punktuose, pavesti vykdyti kitoms VSDF administravimo įstaigoms.
4. Pensijų anuitetų mokėtojas taip pat turi teisę sudaryti sutartis su kitais juridiniais ir

fiziniais asmenimis dėl funkcijų, susijusių su pensijų anuitetų mokėjimo veikla, vykdymo. Įgyvendindama šioje dalyje numatytą teisę sudaryti sutartis su kitais juridiniais ir fiziniiais asmenimis, VSDF valdyba privalo funkcijų perdavimą organizuoti konkurencingos procedūros būdu. Kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims negali būti perduotas pensijų anuitetų mokėtojo sprendimų dėl pensijų anuitetų skyrimo ir mokėjimo, norminių ir kitų teisės aktų priėmimas, kitos funkcijos, nurodytos šio straipsnio 2 dalies 1–15, 18, 19 punktuose.

35² straipsnis. Pensijų anuitetų taryba

1. Pensijų anuitetų taryba, veikdama kolegialiai, prižiūri, kaip pensijų anuitetų mokėtojas įgyvendina šio įstatymo 35¹ straipsnio 1 dalyje nurodytą tikslą, pagal jame nurodytus principus valdo Pensijų anuitetų fondą.

2. Veikdama pagal šio straipsnio 1 dalyje nurodytą paskirtį, Pensijų anuitetų taryba:

1) svarsto pensijų anuitetų mokėtojo sprendimų (dokumentų), numatytų šio įstatymo 35¹ straipsnio 2 dalies 2–16 punktuose ir 4 dalyje, projektus ir teikia dėl jų išvadas ir rekomendacijas pensijų anuitetų mokėtojui;

2) pensijų anuitetų mokėtojo veiklos tikslo įgyvendinimo ir Pensijų anuitetų fondo valdymo klausimais teikia išvadas ir rekomendacijas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai bei Vyriausybei;

3) turi teisę Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka kreiptis į teismą dėl pensijų anuitetų mokėtojo vykdant šį įstatymą priimtų norminių teisės aktų, kitų nuolatinio pobūdžio sprendimų, nevienkartinio taikymo sprendimų, išskyrus individualius administracinius aktus, kuriuos teismui ar administracinių ginčų komisijai turi teisę tiesiogiai apskusti asmuo, dėl kurio tas aktas priimtas;

4) turi teisę kreiptis į priežiūros instituciją, jeigu mano, kad pensijų anuitetų mokėtojo veikla ar sprendimas neatitinka šio įstatymo nuostatų ar priežiūros institucijos sprendimų;

5) turi teisę iš pensijų anuitetų mokėtojo neatlygintinai gauti informaciją ir dokumentų, būtinų funkcijoms atlikti, kopijas, išskyrus pensijų anuitetų mokėtojo valdomus ir tvarkomus asmens duomenis.

3. Pensijų anuitetų tarybą sudaro penki nariai. Pensijų anuitetų tarybos nariais gali būti skiriami tik nepriekaištingos reputacijos asmenys, atitinkantys Vyriausybės patvirtintus kvalifikacinius reikalavimus. Pensijų anuitetų tarybos narių kvalifikacija, patirtis ir žinios vertinamos kiekvieno atskirai ir visų kartu bei turi apimti šias sritis: investicijų valdymo, rizikų valdymo, aktuarinę, finansų ir produktų valdymo.

4. Pensijų anuitetų tarybos narių ir iš jų skiriamo Pensijų anuitetų tarybos pirmininko atranką vykdo Socialinės apsaugos ir darbo ministerija Vyriausybės nustatyta tvarka. Ne mažiau

kaip vieną Pensijų anuitetų tarybos narį bendru sutarimu Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atrankai turi teisę siūlyti Lietuvos Respublikos trišalė taryba. Atrinktų kandidatų eiti Pensijų anuitetų tarybos narių pareigas reputaciją, kvalifikaciją ir patirtį šio įstatymo 35³ straipsnyje nustatyta tvarka vertina priežiūros institucija. Gavus šios institucijos pritarimą, Pensijų anuitetų tarybos narius Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro teikimu skiria Vyriausybė. Pensijų anuitetų tarybos narius šio straipsnio 8 dalyje nustatytais pagrindais atleidžia Vyriausybė socialinės apsaugos ir darbo ministro teikimu.

5. Pensijų anuitetų tarybos nariai skiriami penkerių metų kadencijai. Tas pats asmuo Pensijų anuitetų tarybos nariu gali būti paskirtas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės.

6. Už darbą Pensijų anuitetų tarybos nariams atlygį moka pensijų anuitetų mokėtojas iš šio įstatymo 35¹² straipsnio 1 dalyje nurodytų lėšų, skirtų pensijų anuitetų mokėjimo veiklai finansuoti. Pensijų anuitetų tarybos nario atlygį, kuris negali viršyti vidutinio šalies darbo užmokesčio, taikomo apdraustųjų asmenų atitinkamų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti (toliau – VDU), nustato Vyriausybė. Pensijų anuitetų tarybos nario užmokestis išreiškiamas kaip atitinkama VDU dalis. Jeigu Pensijų anuitetų tarybos nario kadencijos metu VDU sumažėja, Pensijų anuitetų tarybos nariui jo skyrimo metu nustatytas atlygis nemažinamas. Vyriausybės nustatyta tvarka Pensijų anuitetų tarybos nariui pensijų anuitetų mokėtojas kompensuoja jo vykdant Pensijų anuitetų tarybos nario veiklą patirtas kelionės (transporto) išlaidas. Pensijų anuitetų tarybos nario darbo užmokesčio nustatymo, remiantis objektyviais kriterijais – kompetencijos lygiu ir veiklos reikalaujamoje srityje laikotarpiu, tvarką ir kelionės (transporto) išlaidų kompensavimo dydį bei tvarką nustato Vyriausybė. Šios taisyklės turi būti paskelbtos prieš vykdant pretendentų į Pensijų anuitetų tarybos narius atranką.

7. Pensijų anuitetų taryba veikia pagal savo patvirtintą darbo reglamentą. Pensijų anuitetų tarybos sprendimai priimami šios tarybos narių balsų dauguma, posėdyje dalyvaujant ne mažiau kaip keturiems Pensijų anuitetų tarybos nariams.

8. Pensijų anuitetų tarybos narys atleidžiamas iš pareigų:

- 1) pasibaigus Pensijų anuitetų tarybos nario kadencijai;
- 2) jo paties prašymu;
- 3) dėl sveikatos būklės, neleidžiančios eiti pareigų;
- 4) paaiškėjus aplinkybėms, dėl kurių jis negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos;
- 5) atsiradus interesų konfliktui, kurio negalima išspręsti vienkartinio nusišalinimu nuo konkretaus sprendimo priėmimo.

35³ straipsnis. Asmens, pretenduojančio tapti Pensijų anuitetų tarybos nariu,

reputacijos, kvalifikacijos ir patirties vertinimas

1. Priežiūros institucija asmens, pretenduojančio tapti Pensijų anuitetų tarybos nariu, reputaciją, kvalifikaciją ir patirtį vertina savo nustatyta tvarka, atsižvelgdama į šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nurodytus kriterijus.

2. Asmens, pretenduojančio tapti Pensijų anuitetų tarybos nariu, reputacija vertinama atsižvelgiant į:

1) vykdytus ar vykdomus ikiteisminius tyrimus, pareikštus įtarimus, kaltinimus nusikalstamos veikos padarymu arba asmens nuteisimą, nepaisant to, ar teistumas yra išnykęs ar panaikintas;

2) taikytas administracines nuobaudas arba kitas poveikio priemones (sankcijas), nepaisant to, kada jos taikytos;

3) priežiūros ar kitų institucijų vykdytus arba vykdomus patikrinimus dėl teisės aktų pažeidimo;

4) taikytas drausmines, tarnybines nuobaudas, darbo pareigų pažeidimus, nušalinimą arba atleidimą iš skiriamų ar renkamų pareigų, nepaisant to, kada tai taikyta;

5) atsisakymą išduoti leidimą (licenciją) arba kitaip nesuteiktą teisę atlikti tam tikrus veiksmus arba verstis tam tikra profesine ar kitokia veikla, taip pat išduoto leidimo (licencijos) ar kitaip suteiktos teisės atlikti tam tikrus veiksmus arba verstis tam tikra profesine ar kitokia veikla sustabdymą ar panaikinimą;

6) tai, ar buvo atvejų, kai asmuo nevykdė pareigos gauti teisės aktuose nustatytas licencijas, leidimus, sutikimus, pritarimus, neprieštaravimus arba laiku nevykdė pareigos teikti informaciją priežiūros institucijoms, pateikė joms ne visą būtiną informaciją arba pateikta informacija buvo neteisinga;

7) tai, kaip asmuo vykdė ir vykdo pinigines ar kitas prievoles, įskaitant duomenis apie jo atžvilgiu vykdomus arba vykdytus restruktūrizavimo, bankroto procesus, pareikštus ieškinius civilinėse bylose;

8) šios dalies 1–7 punktuose nurodytus duomenis apie juridinį asmenį, kurio vadovu asmuo buvo ar yra arba kurio kvalifikuotąjį įstatinio kapitalo ir (arba) įstatinio kapitalo dalį jis tiesiogiai ar netiesiogiai valdo arba valdė.

3. Asmens, pretenduojančio tapti Pensijų anuitetų tarybos nariu, kvalifikacija ir patirtis vertinamos atsižvelgiant į jo išsilavinimą, kvalifikacijos tobulinimą, profesinės veiklos ar darbo pobūdį, trukmę, kitus veiksmus, kurie gali turėti įtakos jo kvalifikacijai ir patirčiai.

4. Asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, turinčiu tinkamą kvalifikaciją, patirtį ir skiriamas Pensijų anuitetų tarybos nariu, jeigu:

1) jis yra pripažintas kaltu padaręs Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse numatytą sunkų, labai sunkų nusikaltimą arba tyčinį nusikaltimą nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, ekonomikai ir verslo tvarkai, finansų sistemai ar juos atitinkančias nusikalstamas veikas pagal kitų valstybių baudžiamuosius įstatymus, nepaisant to, ar teistumas yra išnykęs ar panaikintas;

2) jis yra pripažintas kaltu padaręs kitą, negu nurodyta šios dalies 1 punkte, Baudžiamajame kodekse arba kitų valstybių įstatymuose numatytą nusikalstamą veiką ir nuo bausmės atlikimo, bausmės vykdymo atidėjimo ar atleidimo nuo bausmės atlikimo dienos nepraėjo treji metai;

3) buvo nušalintas ar atleistas iš pareigų ar darbo arba praradęs teisę verstis tam tikra veikla už neatitiktį įstatymuose keliamiems nepriekaištingos reputacijos reikalavimams arba dėl valstybės tarnybą, draudimą ar finansų rinką reglamentuojančių teisės aktų pažeidimo ir nuo nušalinimo ar atleidimo iš pareigų ar darbo arba teisės verstis tam tikra veikla praradimo dienos nepraėjo treji metai;

4) piktnaudžiauja psichotropinėmis, narkotinėmis, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis ar alkoholiu;

5) priežiūros institucija pripažįsta, kad šio straipsnio 2 dalyje nurodytos aplinkybės dėl asmens reputacijos yra reikšmingos arba pateikta informacija apie kvalifikaciją ir patirtį leidžia pagrįstai abejojti asmens gebėjimu užtikrinti tinkamą šiame įstatyme nustatytų funkcijų atlikimą.

35⁴ straipsnis. Rizikos, kylančios vykdant pensijų anuitetų mokėjimo veiklą, valdymas

1. Pensijų anuitetų mokėtojas turi nustatyti rizikos, kylančios iš pensijų anuitetų mokėtojo veiklos, valdymo sistemą. Rizika turi būti valdoma vadovaujantis šio įstatymo 35¹ straipsnio 2 dalies 8 punkte nurodytomis rizikos valdymo strategija ir politika bei vidaus dokumentuose aprašytais procesais, skirtais nuolat nustatyti, vertinti, stebėti ir valdyti kylančią ar galinčią kilti ilgaamžiškumo, investavimo ir operacinę riziką (tiek individualiu, tiek agreguotu lygiu).

2. Rizikos valdymo sistema privalo apimti bent šią riziką:

- 1) investavimo (rinkos, likvidumo, kredito, koncentracijos ir kita) riziką;
- 2) ilgaamžiškumo riziką;
- 3) operacinę riziką.

35⁵ straipsnis. Funkcijų, susijusių su pensijų anuitetų mokėjimo veikla, perdavimas juridiniams ir (ar) fiziniams asmenims

1. Pensijų anuitetų mokėtojas negali priimti sprendimų dėl funkcijų, susijusių su pensijų

anuitetų mokėjimo veikla, perdavimo juridiniams ir (ar) fiziniams asmenims, jeigu dėl to atsirastų bent viena iš šių aplinkybių:

- 1) iš esmės pablogėtų pensijų anuitetų mokėtojo veiklos valdymo sistemos kokybė;
- 2) nepagrįstai padidėtų pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizika;
- 3) pablogėtų priežiūros institucijos galimybės vykdyti pensijų anuitetų mokėjimo veiklos priežiūrą;
- 4) būtų pažeisti pensijų anuitetų gavėjų interesai.

2. Sudarydamas sutartis dėl funkcijų, susijusių su pensijų anuitetų mokėjimo veikla, perdavimo, pensijų anuitetų mokėtojas turi būtų įvertinęs potencialaus paslaugų teikėjo finansines galimybes vykdyti perduodamas funkcijas, jo veiklos tęstinumo galimybes ir tai, ar jis, jo darbuotojai, kurie vykdys perduodamas funkcijas, yra nepriekaištingos reputacijos ir ar turi kvalifikaciją, reikalingą pensijų anuitetų mokėtojo pavestoms funkcijoms vykdyti. Vertinant šių asmenų reputaciją, vadovaujamosi šio įstatymo 35³ straipsnio 2, 3 ir 4 dalių nuostatomis. Asmenų, kurie vykdys funkcijas, susijusias su pensijų anuitetų mokėjimo veikla, kvalifikacijos reikalavimus nustato pensijų anuitetų mokėtojas.

3. Sutartyje dėl funkcijų, susijusių su pensijų anuitetų mokėjimo veikla, perdavimo, be konkrečių funkcijų vykdymo, turi būti numatytos visos šioje dalyje nurodytos sąlygos:

1) paslaugų teikėjo įsipareigojimas laikytis šio įstatymo reikalavimų ir bendradarbiauti su pensijų anuitetų mokėtojo priežiūros institucija, kiek tai susiję su perduotų funkcijų vykdymu;

2) paslaugų teikėjo įsipareigojimas teikti pensijų anuitetų mokėtojui informaciją apie perduotos funkcijos vykdymą ir jo rezultatus;

3) reikalavimas, kad paslaugų teikėjas saugotų konfidencialią informaciją, susijusią su pensijų anuitetų mokėtoju ir pensijų anuiteto gavėjais, jų asmens duomenis tvarkytų tik sutartyje dėl funkcijų, susijusių su pensijų anuitetų mokėjimo veikla, perdavimo nurodytu tikslu;

4) reikalavimas, kad pensijų anuitetų mokėtojas, priežiūros institucija ir Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė turėtų prieigą prie visos informacijos, susijusios su sutarties dėl funkcijų, susijusių su pensijų anuitetų mokėjimo veikla, perdavimo vykdymu, įskaitant galimybę atlikti paslaugų teikėjo veiklos patikrinimus jo patalpose.

4. Pensijų anuitetų mokėtojas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų informuoja priežiūros instituciją apie priimtą sprendimą dėl funkcijų, susijusių su pensijų anuitetų mokėjimo veikla, perdavimo juridiniam ir (ar) fiziniam asmeniui, priimtą sprendimą perduoti funkcijas VSDF administravimo įstaigoms, su juridiniu ir (ar) fiziniu asmeniu sudarytą sutartį dėl funkcijų, susijusių su pensijų anuitetų mokėjimo veikla, perdavimo.

5. Pensijų anuitetų mokėtojas atsako už pensijų anuitetų mokėjimo veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose jam nustatytų reikalavimų laikymąsi, neatsižvelgiant į

sudarytas sutartis, kuriomis perduotas funkcijų vykdymas, ar priimtus sprendimus dėl funkcijų perdavimo. Pensijų anuitetų mokėtojas taip pat privalo užtikrinti, kad VSDF administravimo įstaigos ir kiti paslaugų teikėjai, kuriems pavesta vykdyti funkcijas, susijusias su pensijų anuitetų mokėjimo veikla, laikytųsi šio straipsnio 3 dalyje nurodytų reikalavimų.

35⁶ straipsnis. Pensijų anuitetų fondo lėšos

1. Pensijų anuitetų fondo lėšos turi būti saugomos ir valdomos atskirai nuo kitų pensijų anuitetų mokėtojo lėšų.

2. Pensijų anuitetų fondo lėšas sudaro:

1) vienkartinės įmokos, kurias pensijų kaupimo bendrovės su dalyviais sudarytų pensijų išmokos sutarčių pagrindu perveda Pensijų anuitetų fondui;

2) pajamos už investuotas Pensijų anuitetų fondo lėšas;

3) skolintos lėšos;

4) kitos teisėtai gautos lėšos.

3. Pensijų anuitetų fondo lėšos kaupiamos kredito įstaigos sąskaitose atskirai nuo kitų VSDF valdybos ir VSDF administravimo įstaigų valdomų lėšų. Į šias lėšas negali būti nukreipiamas išieškojimas pagal prievoles, nesusijusias su pensijų anuitetų mokėjimo veikla, ir bet kokių laikinųjų apsaugos priemonių taikymas.

4. Pensijų anuitetų fondo lėšos gali būti naudojamos tik:

1) įsipareigojimams pagal pensijų anuitetų mokėtojo priimtus sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo vykdyti;

2) Pensijų anuitetų fondo valdymo ir administravimo sąnaudoms, susijusioms su Pensijų anuitetų fondo biudžete numatomomis išlaidomis, patiriamomis vykdant pensijų anuitetų mokėjimo veiklą, padengti;

3) investicinei veiklai vykdyti;

4) kitiems su Pensijų anuitetų fondo veikla susijusiems teisėtiems mokėjimams, numatytiems pensijų anuitetų mokėtojo patvirtintuose teisės aktuose, atlikti.

35⁷ straipsnis. Pensijų anuitetų fondo techninių atidėjinių skaičiavimas

1. Pensijų anuitetų mokėtojas privalo sudaryti pakankamus techninius atidėjinius, atsižvelgdamas į visus įsipareigojimus pagal priimtus sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo, ir užtikrinti, kad pensijų anuitetų mokėtojo valdomas Pensijų anuitetų fondo turtas, skirtas techniniams atidėjiniams padengti, nebūtų mažesnės vertės negu suformuotų techninių atidėjinių suma.

2. Techniniai atidėjiniai privalo būti skaičiuojami vadovaujantis priežiūros institucijos

nustatytais reikalavimais, laikantis apdairumo, patikimumo ir objektyvumo principų, vertinant informaciją ir duomenis apie prisiimamą riziką pagal priimtus sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo.

3. Už techninių atidėjinių skaičiavimą atsakingas Pensijų anuitetų mokėtojo vyriausiasis aktuaras. Vyriausiuoju aktuaru gali būti skiriamas tik nepriekaištingos reputacijos asmuo, turintis aukštąjį universitetinį ar jam prilygintą matematikos ar aktuarinių mokslų studijų krypties išsilavinimą, žinių ir patirties finansų ir aktuarinės analizės srityse. Vertinant vyriausiojo aktuario reputaciją, kvalifikaciją ir patirtį vadovaujamosi šio įstatymo 35³ straipsnio 2, 3 ir 4 dalių nuostatomis.

4. Vyriausiasis aktuaras privalo:

1) užtikrinti, kad pensijų anuitetų mokėtojo taikoma pensijų anuitetų kainodara būtų pagrįsta perspektyvine ir retrospektyvine duomenų analize;

2) užtikrinti, kad Pensijų anuitetų fondo techniniai atidėjiniai būtų skaičiuojami pagal šio įstatymo ir priežiūros institucijos nustatytus reikalavimus ir šio įstatymo 35¹ straipsnio 2 dalies 9 punkte nurodytą techninių atidėjinių apskaičiavimo metodiką;

3) vertinti duomenų, naudojamų skaičiuojant techninius atidėjinius, tinkamumą ir kokybę;

4) atlikti techninių atidėjinių ir patirties palyginimą;

5) vertinti techninių atidėjinių padengimo Pensijų anuitetų fondo turtu atitiktį šiame įstatyme nustatytiems reikalavimams;

6) teikti pasiūlymus pensijų anuitetų mokėtojui dėl pelno paskirstymo dalyviams;

7) ne rečiau kaip kartą per ketvirtį pensijų anuitetų mokėtojui pateikti jo nustatyto turinio ataskaitą;

8) kartą per metus teikti priežiūros institucijai vyriausiojo aktuario veiklos ataskaitą;

9) vykdyti kitas pensijų anuiteto mokėtojo pavestas užduotis, susijusias su jo veiklos sritimi.

5. Nustatęs, kad pensijų anuitetų mokėtojas nevykdo techninių atidėjinių sudarymo ir jų padengimo turtu reikalavimų, vyriausiasis aktuaras privalo nedelsdamas, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tos dienos, kurią nustatė nevykdymo faktą, reikalauti, kad būtų imtasi priemonių susidariusiai padėčiai ištaisyti. Jeigu pensijų anuitetų mokėtojas nesiima priemonių susidariusiai padėčiai ištaisyti, vyriausiasis aktuaras ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tos dienos, kurią nustatė faktą, kad pensijų anuitetų mokėtojas nesiima priemonių susidariusiai padėčiai ištaisyti, privalo apie tai pranešti priežiūros institucijai.

35⁸ straipsnis. Pensijų anuitetų fondo turto valdymas ir investavimas

1. Pensijų anuitetų fondo turtas negali būti skolinamas ar įkeičiamas, išskyrus atvejį, kai jis skolinamas ar įkeičiamas likvidumo valdymo tikslais iki trijų mėnesių, juo negalima garantuoti, laiduoti ar kitu būdu užtikrinti kitų asmenų įsipareigojimų vykdymo.

2. Pensijų anuitetų mokėtojas visą Pensijų anuitetų fondo turtą investuoja vadovaudamasis šio įstatymo 35¹ straipsnio 2 dalies 7 punkte nurodytomis investavimo strategija ir politika. Pensijų anuitetų fondo turtą pensijų anuitetų mokėtojas investuoja tik į Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme nustatytus objektus, jeigu gali nustatyti, vertinti, stebėti ir valdyti riziką, kylančią iš investicijų (rinkos (palūkanų normos, akcijų, valiutos), likvidumo, kredito, koncentracijos, reinvestavimo, infliacijos ir kita).

3. Pensijų anuitetų mokėtojas visą Pensijų anuitetų fondo turtą turi investuoti užtikrindamas viso investicinių priemonių portfelio saugumą, kredito kokybę, likvidumą ir pelningumą. Pensijų anuitetų fondo turtas laikomas taip, kad būtų užtikrinamas jo prieinamumas.

4. Techninius atidėjinius dengiantį Pensijų anuitetų fondo turtą pensijų anuitetų mokėtojas turi investuoti atsižvelgdamas į įsipareigojimų, kylančių iš pensijų anuitetų, pobūdį ir trukmę, užtikrindamas, kad investicijos geriausiai atitiktų dalyvių interesus.

5. Pensijų anuitetų mokėtojas gali naudoti išvestines finansines priemones, siekdamas sumažinti riziką, kylančią iš investicijų, ir užtikrinti efektyvų investicinių priemonių portfelio valdymą.

6. Pensijų anuitetų mokėtojas turi užtikrinti, kad investicijos ir Pensijų anuitetų fondo turtas, kuriuo neprekiuojama reguliuojamose finansų rinkose, neviršytų apdairaus lygio.

7. Pensijų anuitetų mokėtojas turi diversifikuoti Pensijų anuitetų fondo turtą, kad išvengtų per didelės priklausomybės nuo bet kurios turto rūšies, emitento ar įmonių grupės, sandorio šalies arba geografinės teritorijos ir pernelyg didelės viso investicinių priemonių portfelio rizikos. Pensijų anuitetų fondo turto diversifikacija užtikrinama atsižvelgiant į investicinių priemonių portfelio dydį ir riziką.

35⁹ straipsnis. Techninių atidėjinių padengimo turtu reikalavimai

1. Pensijų anuitetų mokėtojas pensijų anuitetų techninius atidėjinius gali dengti tik Pensijų anuitetų fondo turtu, investuotu pagal šio įstatymo 35⁸ straipsnyje nustatytus reikalavimus, pinigais ir gautinomis sumomis iš pensijų kaupimo bendrovių.

2. Jeigu pensijų anuitetų mokėtojo valdomo Pensijų anuitetų fondo turto, dengiančio pensijų anuitetų techninius atidėjinius, vertė tampa mažesnė negu pensijų anuitetų mokėtojo suformuotų pensijų anuitetų techninių atidėjinių suma, pensijų anuitetų mokėtojas privalo priežiūros institucijos nustatyta tvarka ir terminais parengti padėties atkūrimo planą septynerių metų laikotarpiui.

3. Jeigu pagal parengtą padėties atkūrimo planą prognozuojamas padėties ištaisymas, pensijų anuitetų mokėtojas privalo įgyvendinti padėties atkūrimo plane numatytas priemones. Padėties atkūrimo planas ir informacija apie jo vykdymą teikiami priežiūros institucijai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir Finansų ministerijai.

4. Jeigu pagal parengtą padėties atkūrimo planą neprognozuojamas padėties ištaisymas, pensijų anuitetų mokėtojas privalo pateikti priežiūros institucijai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir Finansų ministerijai padėties atkūrimo planą, jame nurodydamas lėšų, reikalingų techniniams atidėjiniams padengti, poreikį. Lėšos, reikalingos techniniams atidėjiniams padengti, numatomos Lietuvos Respublikos artimiausių biudžetinių metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme bei Lietuvos Respublikos artimiausių biudžetinių metų Pensijų anuitetų fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatyme.

35¹⁰ straipsnis. Pensijų anuitetų fondo biudžeto rengimas, tvirtinimas ir atskaitomybė

1. Pensijų anuitetų fondo biudžetas tvirtinamas Lietuvos Respublikos atitinkamų metų Pensijų anuitetų fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu. Šio įstatymo projektą tokiais pačiais terminais, kurie taikomi rengiant Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto atitinkamų metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą, rengia pensijų anuitetų mokėtojas ir teikia jį svarstyti Pensijų anuitetų tarybai. Pensijų anuitetų tarybai apsvarsčius Pensijų anuitetų fondo biudžeto projektą, pensijų anuitetų mokėtojas jį kartu su Pensijų anuitetų tarybos išvada teikia Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, kuri teisės aktų nustatyta tvarka teikia juos derinti Finansų ministerijai, o suderinusi teikia svarstyti Vyriausybei. Vyriausybė, pritarusi Pensijų anuitetų fondo biudžeto projektui, teikia jį tvirtinti Seimui.

2. Pensijų anuitetų mokėtojas privalo tvarkyti Pensijų anuitetų fondo buhalterinę apskaitą ir sudaryti Pensijų anuitetų fondo bendrąjį ataskaitų rinkinį pasibaigus kiekvienam finansinių metų ketvirčiui ir finansiniams metams, vadovaudamasis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais, priežiūros institucijos nustatyta techninių atidėjinių apskaičiavimo tvarka.

3. Pensijų anuitetų mokėtojas Pensijų anuitetų fondo bendrąjį metinių ataskaitų rinkinį kartu su Pensijų anuitetų tarybos išvada Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme nustatytais terminais teikia Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.

4. Pensijų anuitetų fondo bendrąjį metinių ataskaitų rinkinį kiekvienais metais audituoja ir Pensijų anuitetų fondo bendrojo metinių ataskaitų rinkinio audito išvadą parengia Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė.

35¹¹ straipsnis. Informacijos apie pensijų anuitetų mokėjimo veiklą atskleidimas visuomenei ir priežiūros institucijai

1. Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinys kartu su Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės atlikto ataskaitų rinkinio audito išvada paskelbiami pensijų anuitetų mokėtojo interneto svetainėje ne vėliau kaip iki kitų ataskaitinių metų birželio 1 dienos ir viešinami ne trumpiau negu penkerius metus nuo jų paskelbimo pensijų anuitetų mokėtojo interneto svetainėje. Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinyje pateikiama informacija apie pagrindinius pensijų anuitetų mokėjimo veiklos uždavinius ir jų vykdymą, Pensijų anuitetų fondo veiklos rezultatus ir finansinę būklę, techninių atidėjinių pakankamumą ir jų padengimą turto.

2. Priežiūros institucija nustato informacijos, kurią pensijų anuitetų mokėtojas teikia priežiūros institucijai, pobūdžio, apimties, formos ir pateikimo termino reikalavimus.

3. Pensijų anuitetų mokėtojas finansų ministro nustatyta tvarka teikia Finansų ministerijai Pensijų anuitetų fondo einamųjų (t) ir vidutinio laikotarpio (t + 1, t + 2, t + 3) metų finansų rodiklius ir su jais susijusią informaciją.

35¹² straipsnis. Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos valdymo ir administravimo finansavimas

1. Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos valdymas ir administravimas finansuojami iš pensijų anuitetų mokėjimo veiklos valdymui ir administravimui finansuoti skirto atskaitymo – ne daugiau kaip 3 procentai vienkartinių įmokų, kurias į pensijų anuitetų mokėtojo valdomą Pensijų anuitetų fondą perveda pensijų kaupimo bendrovės. Jeigu šio atskaitymo iš vienkartinių įmokų nepakanka Pensijų anuitetų fondo valdymo ir administravimo sąnaudoms padengti, likusi valdymo ir administravimo sąnaudų dalis dengiama skolintomis lėšomis. Atskaitymo iš vienkartinių įmokų, kurias į pensijų anuitetų mokėtojo valdomą Pensijų anuitetų fondą perveda pensijų kaupimo bendrovės, dydis tvirtinamas atitinkamų metų Pensijų anuitetų fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu.

2. Pensijų anuitetų mokėtojas pensijų anuitetų mokėjimo veiklos valdymui ir administravimui finansuoti reikalingas lėšas gali skolintis, imdamas valstybės perskolinamas paskolas.

Papildyta skyriumi:

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

VI SKYRIUS

VALSTYBINĖ PRIEŽIŪRA IR ATSAKOMYBĖ UŽ ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS

36 straipsnis. Išieškojimas iš pensijų išmokų

Išieškojimas iš periodinių pensijų išmokų ir pensijų anuiteto vykdomas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatų, reglamentuojančių išieškojimą iš skolininko pensijos, nustatyta tvarka. Išieškojimas iš vienkartinės pensijų išmokos vykdomas Civilinio proceso kodekso nuostatų, reglamentuojančių išieškojimą iš skolininko piniginių lėšų, nustatyta tvarka.

37 straipsnis. Apskaita ir atskaitomybė

1. Pensijų kaupimo bendrovių ir pensijų fondo apskaita tvarkoma ir finansinės ataskaitos sudaromos Buhalterinės apskaitos įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių buhalterinę apskaitą ir finansinių ataskaitų rinkinio rengimą, nustatyta tvarka.

2. Depozitoriumas, su kuriuo pensijų kaupimo bendrovė yra sudariusi pensijų fondo turto saugojimo sutartį, privalo pensijų kaupimo bendrovei pateikti visus dokumentus, reikalingus finansinių ataskaitų rinkiniams sudaryti.

38 straipsnis. Priežiūros institucijos teisės ir pareigos

1. Priežiūros institucija, vykdydama pensijų kaupimo bendrovių, pensijų anuiteto mokėtojo ir depozitoriumų veiklos priežiūrą, turi Lietuvos banko įstatyme, šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas teises ir pareigas.

2. Priežiūros institucija, be kituose įstatymuose nustatytų poveikio priemonių ir privalomų nurodymų, turi teisę duoti šiuos privalomus nurodymus:

- 1) įpareigoti pensijų kaupimo bendrovę perduoti pensijų fondų valdymą;
- 2) įpareigoti pensijų kaupimo bendrovę pakeisti depozitoriumą;
- 3) Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo nustatyta tvarka apriboti arba uždrausti pensijų turto investicijas arba kitaip apriboti disponavimo pensijų turto teises.

3. Priežiūros institucija turi teisę taikyti valdymo įmonėms Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme numatytas poveikio priemones ir privalomus nurodymus. Draudimo įmonėms, vykdančioms pensijų kaupimo veiklą, priežiūros institucija turi teisę taikyti Draudimo įstatyme nustatytas poveikio priemones ir privalomus nurodymus. Poveikio priemonių ir privalomų nurodymų taikymo tvarką nustato Lietuvos banko įstatymas. Taikydama poveikio priemones ir privalomus nurodymus, priežiūros institucija taip pat vadovaujasi Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymu ir Draudimo įstatymu tiek, kiek šis įstatymas nenustato kitaip.

4. Priežiūros institucija teikia Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai informaciją apie pensijų kaupimo bendrovių veiklos rezultatus, šiame straipsnyje nurodytų privalomų nurodymų, susijusių su teisės užsiimti pensijų kaupimo veikla apribojimu, taikymą pensijų kaupimo

bendrovėms ir kitą informaciją, nustatytą Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei priežiūros institucijos susitarime dėl keitimosi informacija. VSDF valdybai priežiūros institucija teikia informaciją apie pensijų kaupimo bendrovių rekvizitus, pensijų kaupimo bendrovėms išduotas pensijų kaupimo veiklos licencijas, poveikio priemonių, susijusių su teisės užsiimti pensijų kaupimo veikla apribojimu, taikymą, pensijų kaupimo bendrovės reorganizavimą, pertvarkymą, likvidavimą, bankrotą, pensijų fondų valdymo perdavimą kitai pensijų kaupimo bendrovei ir kitą su pensijų kaupimo veikla susijusią informaciją, būtiną tvarkant Dalyvių ir sutarčių registrą. Duomenų teikimo tvarka ir terminai nustatomi priežiūros institucijos ir VSDF valdybos susitarime dėl keitimosi informacija.

5. VSDF valdyba teikia priežiūros institucijai informaciją apie konkrečios pensijų kaupimo bendrovės valdomų pensijų fondų dalyvius, į pensijų fondo sąskaitą pervestas pinigines lėšas ir kitus duomenis, reikalingus priežiūros institucijai. Duomenų teikimo tvarka ir terminai nustatomi šio straipsnio 4 dalyje nurodytame susitarime.

6. Priežiūros institucija, vykdydama šiame įstatyme nustatytą pensijų anuiteto mokėtojo priežiūrą, *mutatis mutandis* turi teises ir pareigas, nustatytas Lietuvos banko įstatymo septintajame skirsnyje, Draudimo įstatymo II skyriaus trečiajame skirsnyje ir VIII skyriuje, kiek jos susijusios su reikalavimų, reglamentuojančių aktuarinę funkciją, techninius atidėjinius, jų skaičiavimą, turto, dengiančio techninius atidėjinius, investavimą, priežiūrą.

39 straipsnis. Atsakomybė įmokų mokėjimo vėlavimo atveju

1. VSDF valdyba pensijų kaupimo bendrovių valdomiems pensijų fondams moka delspinigius už lėšas, pervestas joms pavėluotai dėl savo kaltės. Delspinigių dydį ir skaičiavimo tvarką nustato Valstybinio socialinio draudimo įstatymas. Priskaičiuotus delspinigius pensijų kaupimo bendrovės paskirsto savo valdomų pensijų fondų dalyviams, už kuriuos laiku nebuvo sumokėtos pensijų įmokos.

2. Draudėjų atsakomybei už ne laiku ir neteisėtai sumažintų pensijų įmokų pervedimą VSDF valdybai *mutatis mutandis* taikomos Valstybinio socialinio draudimo įstatymo nuostatos dėl ne laiku ir neteisingo socialinio draudimo įmokų mokėjimo.

3. Pensijų įmokų mokėjimo pensijų kaupimo bendrovėms nutraukimas ar kiti mokėjimo pažeidimai negali būti pagrindas nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime ar apriboti dalyvių nuosavybės ar kitas teises.

39¹ straipsnis. Pensijų anuitetų mokėtojui taikomos poveikio priemonės ir privalomi nurodymai

1. Priežiūros institucija pensijų anuitetų mokėtojui taiko šias poveikio priemones:

1) viešai paskelbia apie pensijų anuitetų mokėtojo padarytą šio įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių pensijų anuitetų mokėjimo veiklą, pažeidimą (tipą ir pobūdį) ir jam pritaikytą poveikio priemonę;

2) įspėja dėl šio įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių pensijų anuitetų mokėjimo veiklą, pažeidimo ir nurodo per nustatytą terminą nutraukti teisės akto pažeidimą;

3) reikalauja, kad per priežiūros institucijos nustatytą terminą pensijų anuitetų mokėtojas atleistų vyriausiąjį aktuarą, kreipiasi į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją dėl siūlymo Vyriausybei atleisti Pensijų anuitetų tarybos narį nepasibaigus jo kadencijai pateikimo.

2. Poveikio priemonės taikomos, jeigu yra bent vienas iš šių pagrindų:

1) pažeisti šio įstatymo ar kitų teisės aktų, reglamentuojančių pensijų anuitetų mokėjimo veiklą, reikalavimai;

2) pensijų anuitetų mokėjimo veikla gali pažeisti pensijų anuitetų gavėjų interesus ar kyla tokio pažeidimo grėsmė;

3) šiame įstatyme, kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose pensijų anuitetų mokėjimo veiklą, nustatytais terminais nepateikiama juose nurodyta ar priežiūros institucijos pakartotinai pareikalauta pateikti informacija arba pateikiama neišsami, neteisinga arba netiksli informacija;

4) nevykdomi arba netinkamai vykdomi priežiūros institucijos duoti privalomi nurodymai;

5) trukdoma priežiūros institucijai atlikti Lietuvos banko įstatymo 42 straipsnio 4 dalies 3 punkte nurodytus pensijų anuitetų mokėtojo patikrinimus;

6) padaroma kitų šio įstatymo ar kitų teisės aktų, reglamentuojančių pensijų anuitetų mokėjimo veiklą, pažeidimų.

3. Priežiūros institucija, nustačiusi ar turėdama pagrindą įtarti teisės aktų, kurių laikymosi priežiūra priskirta jos kompetencijai, pažeidimus ar pensijų anuitetų mokėjimo veiklos trūkumus, taip pat jeigu kyla grėsmė pensijų anuitetų gavėjų interesams, duoda pensijų anuitetų mokėtojui šiuos privalomus nurodymus:

1) per jos nustatytą terminą pašalinti nustatytą teisės akto pažeidimą ir (ar) veiklos trūkumus;

2) per jos nustatytą terminą atkurti iki nustatyto teisės aktų pažeidimo buvusią padėtį;

3) pateikti jai jos vykdomoms priežiūros funkcijoms atlikti reikalingą papildomą informaciją arba ją teikti dažniau, negu nustatyta teisės aktuose, iki pašalinamas nustatytas teisės akto pažeidimas ar jo sukelti neigiami padariniai;

4) viešai atskleisti papildomą informaciją;

5) atlikti kitus veiksmus arba neatlikti tam tikrų veiksmų, kad būtų pašalinti teisės aktų

pažeidimai ar veiklos trūkumai.

Papildyta straipsniu:

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

40 straipsnis. Asmens duomenų apsauga

VSDF valdyba asmens duomenis pensijų kaupimo bendrovėms teikia tik šio įstatymo įgyvendinimo tikslais. Asmens duomenys tvarkomi vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais asmens duomenų teisinę apsaugą.

Lietuvos Respublikos
pensijų kaupimo įstatymo
priedas

PENSIJŲ KAUPIMO ĮMOKOS DYDŽIAI

Metai	Pensijų įmokos nuo pensijų fondo dalyvio pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, dydis, procentais	Iš valstybės biudžeto už pensijų fondo dalyvį mokamos pensijų įmokos dydis, procentais nuo Lietuvos statistikos departamento paskelbto užpraeitų metų keturių ketvirčių šalies ūkio darbuotojų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio vidurkio
2019	1,8	0,3
2020	2,1	0,6
2021	2,4	0,9
2022	2,7	1,2
2023 ir vėlesni	3	1,5 ⁴

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35¹, 35², 35³, 35⁴, 35⁵, 35⁶, 35⁷, 35⁸, 35⁹, 35¹⁰, 35¹¹, 35¹², 39¹ straipsnius ir šio straipsnio 2, 5, 6, 7 dalis, įsigalioja 2019 m. sausio 1 d. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Pensijų kaupimo įstatymo 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35¹, 35², 35³, 35⁴, 35⁵, 35⁶, 35⁷, 35⁸, 35⁹, 35¹⁰, 35¹¹, 35¹² ir 39¹ straipsniai įsigalioja 2020 m. liepos 1 d.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2750](#), 2019-12-20, paskelbta TAR 2019-12-30, i. k. 2019-21421

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija ir Lietuvos bankas iki 2018 m. rugsėjo 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus, išskyrus teisės aktus, reikalingus šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Pensijų kaupimo įstatymo 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35¹, 35², 35³, 35⁴, 35⁵, 35⁶, 35⁷, 35⁸, 35⁹, 35¹⁰, 35¹¹, 35¹² ir 39¹ straipsnių nuostatomis įgyvendinti. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, Valstybinio socialinio draudimo

fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Lietuvos bankas šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Pensijų kaupimo įstatymo 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35¹, 35², 35³, 35⁴, 35⁵, 35⁶, 35⁷, 35⁸, 35⁹, 35¹⁰, 35¹¹, 35¹² ir 39¹ straipsnių nuostatomis įgyvendinti reikalingus teisės aktus priima iki 2020 m. gegužės 31 d.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2750](#), 2019-12-20, paskelbta TAR 2019-12-30, i. k. 2019-21421

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

3. Asmenys, tapę pensijų fondų dalyviais iki 2018 m. gruodžio 31 d., nuo 2019 m. sausio 1 d. moka šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Pensijų kaupimo įstatymo 8 straipsnyje nustatyto dydžio įmokas. Jeigu už asmenis, tapusius pensijų fondo dalyviais iki 2018 m. gruodžio 31 d., į pensijos sąskaitą buvo pervedama tik valstybinio socialinio draudimo įmokos dalis, nuo 2019 m. sausio 1 d. jiems taikomos šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Pensijų kaupimo įstatymo 8 straipsnio 2 dalies nuostatos.

4. Asmenys, tapę pensijų fondų dalyviais iki 2018 m. gruodžio 31 d., iki 2019 m. birželio 30 d. pensijų kaupimo bendrovei gali pateikti prašymą nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime arba sustabdyti pensijų įmokų pervedimą:

1) prašymą nutraukti pensijų kaupimo sutartį pateikusių asmenų pensijos sąskaitoje sukauptos lėšos pervedamos į Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) biudžetą. Pensijų fondo dalyvio pensijos sąskaitoje esantys pensijų fondo vienetai konvertuojami į pinigines lėšas šio prašymo gavimo pensijų kaupimo bendrovėje dienos pensijų fondo vienetų verte. Šiems asmenims už dalyvavimo pensijų kaupime iki 2018 m. gruodžio 31 d. laikotarpius Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatytas socialinio draudimo senatvės pensijų mažinimas netaikomas. Pervedamų lėšų suma (įskaitant dalyvio lėšomis sumokėtas pensijų įmokas, jeigu dalyvis jas mokėjo, ir už dalyvį iš valstybės biudžeto sumokėtas įmokas), viršijanti iš VSDF biudžeto už asmenį pervestų valstybinio socialinio draudimo įmokų sumą, įskaitoma kaip pervedimo metais VSDF biudžeto gautos asmens pensijų socialinio draudimo įmokos individualiajai pensijos daliai. Jeigu į VSDF biudžetą pervedama lėšų suma (įskaitant dalyvio lėšomis sumokėtas pensijų įmokas, jeigu dalyvis jas mokėjo, ir už dalyvį iš valstybės biudžeto sumokėtas įmokas) yra mažesnė už iš VSDF biudžeto už asmenį pervestų valstybinio socialinio draudimo įmokų sumą, šiam asmeniui Socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatytas socialinio draudimo senatvės pensijų mažinimas už dalyvavimo pensijų kaupime iki 2018 m. gruodžio 31 d. laikotarpius taip pat netaikomas. Papildomos dalyvio lėšomis sumokėtos pensijų įmokos dalyviams nėra gražinamos;

2) prašymą sustabdyti pensijų įmokų pervedimą pateikusių pensijų fondų dalyvių sukauptos lėšos lieka jų pensijos sąskaitoje iki tol, kol baigiasi jų pensijų kaupimas šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Pensijų kaupimo įstatymo 4 straipsnio 8 dalyje nustatytais pagrindais,

netaikant šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Pensijų kaupimo įstatymo 13 straipsnio nuostatų, išskyrus atvejį, kai dalyvavimas pensijų kaupime atnaujinamas šiame punkte nustatyta tvarka. Šiems asmenims, neatsižvelgiant į jų amžių, ne daugiau kaip 3 kartus taikoma šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Pensijų kaupimo įstatymo 6 straipsnyje nustatyta įtraukimo į pensijų kaupimą procedūra. Jeigu įtraukimo į pensijų kaupimą procedūros metu asmuo nepareiškia noro atsisakyti dalyvauti pensijų kaupime, pensijų įmokų pervedimas į šio pensijų fondo dalyvio pensijos sąskaitą atnaujinamas. Sustabdę įmokų pervedimą asmenys bet kuriuo metu gali savo iniciatyva pateikti pensijų kaupimo bendrovei prašymą atnaujinti pensijų kaupimo įmokų pervedimą. Pensijų įmokų pervedimas už šiuos asmenis atnaujinamas nuo kito mėnesio, einančio po prašymo atnaujinti pensijų kaupimo įmokų pervedimą įregistravimo Dalyvių ir sutarčių registre mėnesio, pirmos dienos. Nepareiškę noro atsisakyti dalyvauti pensijų kaupime arba savo iniciatyva pateikę prašymą atnaujinti pensijų kaupimo įmokų pervedimą asmenys tęsia dalyvavimą pensijų kaupime iki tol, kol jų pensijų kaupimas baigiasi šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Pensijų kaupimo įstatymo 4 straipsnio 8 dalyje nustatytais pagrindais.

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

5. Pensijų kaupimo bendrovė iki 2018 m. gruodžio 20 d. įsteigia pensijų turto išsaugojimo pensijų fondą ir tikslinės grupės pensijų fondus šioms tikslinėms pensijų fondo dalyvių grupėms:

- 1) 1954–1960 gimimo metų dalyvių;
- 2) 1961–1967 gimimo metų dalyvių;
- 3) 1968–1974 gimimo metų dalyvių;
- 4) 1975–1981 gimimo metų dalyvių;
- 5) 1982–1988 gimimo metų dalyvių;
- 6) 1989–1995 gimimo metų dalyvių;
- 7) 1996–2002 gimimo metų dalyvių.

6. Lietuvos bankas įgyvendinant šio straipsnio 5 dalies nuostatas įsteigtiems pensijų turto išsaugojimo ir tikslinės grupės pensijų fondams suteikia unikalius identifikavimo numerius ir apie tai per 3 darbo dienas nuo pensijų fondo įsteigimo informuoja Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir šiuos pensijų fondus valdančią pensijų kaupimo bendrovę.

7. Įgyvendinant šio straipsnio 5 dalies nuostatas įsteigtiems turto išsaugojimo pensijų fondui ir tikslinės grupės pensijų fondams 3 mėnesius nuo atitinkamo pensijų fondo įsteigimo dienos, bet ne ilgiau kaip iki 2019 m. kovo 31 d., netaikomi investavimo strategijos reikalavimai.

8. Iki turto išsaugojimo pensijų fondo ir tikslinės grupės pensijų fondų įsteigimo veikę pensijų fondai likviduojami ne vėliau kaip 2019 m. birželio 30 d. Iki šių pensijų fondų likvidavimo jų dalyviai kartu su jiems priklausančiu pensijų turtu Lietuvos banko nustatyta tvarka perkeliama į tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondų dalyvių amžių atitinkantį tikslinės grupės pensijų fondą nedarant jokių atskaitymų iš pensijų turto. Šioje dalyje numatytas pensijų fondų likvidavimas vykdomas laikantis Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo nuostatų dėl pensijų fondų panaikinimo. Įsigaliojus šiam įstatymui, likviduojamiems pensijų fondams šio įstatymo ir Lietuvos banko nustatyti turto diversifikavimo reikalavimai netaikomi.

9. Pensijų fondų dalyviai, gimę iki 1954 m. sausio 1 d. ir iki 2019 m. kovo 31 d. nesudarę pensijų išmokos sutarties, ne vėliau kaip iki 2019 m. birželio 30 d. kartu su jiems priklausančiu pensijų turtu perkeliama į tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomą turto išsaugojimo pensijų fondą nedarant jokių atskaitymų iš pensijų turto.

10. Apie šio straipsnio 8 ir 9 dalyse nustatyta tvarka atliktą pensijų fondo dalyvio ir jam priklausančio pensijų turto perkėlimą pensijų kaupimo bendrovė pensijų fondo dalyviui praneša priežiūros institucijos patvirtintose standartinėse pensijų fondų taisyklėse nustatytu būdu pateikdama Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 52 straipsnio 1 dalyje nurodytą pranešimą.

11. Pensijų anuitetus pagal sutartis, sudarytas iki 2020 m. birželio 30 d., gyvybės draudimo bendrovės moka laikydamosi sudarytų sutarčių sąlygų iki tol, kol pasibaigs jų mokėjimo terminas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2750](#), 2019-12-20, paskelbta TAR 2019-12-30, i. k. 2019-21421

12. Apskaičiuojant iš valstybės biudžeto už dalyvį mokamos pensijų įmokos dydį 2019 ir 2020 m., Lietuvos statistikos departamento paskelbto užpraeitų metų keturių ketvirčių šalies ūkio darbuotojų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio vidurkis dauginamas iš 1,289.

13. Pagal šį įstatymą sudaryta Pensijų anuitetų taryba ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo jos veiklos pradžios apsversto ir pateikia savo išvadas dėl pensijų anuitetų mokėtojo iki Pensijų anuitetų tarybos sudarymo priimtų sprendimų, kurie pagal šį įstatymą turi būti derinami su Pensijų anuitetų taryba.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

14. Jeigu, atsižvelgdamas į šio straipsnio 13 dalyje nurodytas Pensijų anuitetų tarybos išvadas, pensijų anuitetų mokėtojas pakeičia savo ankstesnius sprendimus, kurių pagrindu jau priimti individualūs administraciniai sprendimai ir pastaruosiuose sprendimuose numatyti pensijų anuitetų dydžiai pagal naujus sprendimus būtų buvę nustatyti pensijų anuitetų gavėjams

palankesnėmis sąlygomis, pensijų anuitetų mokėtojas turi pakeisti atitinkamus individualius administracinius sprendimus ir išmokėti pensijų anuitetų gavėjams susidariusį pensijų anuitetų dydžių skirtumą už laikotarpį nuo pensijų anuitetų mokėtojo sprendime dėl pensijų anuiteto mokėjimo, kuris pakeičiamas, nurodytos dienos.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

15. Jeigu, atsižvelgdamas į šio straipsnio 13 dalyje nurodytas Pensijų anuitetų tarybos išvadas, pensijų anuitetų mokėtojas pakeičia savo ankstesnius sprendimus, kurių pagrindu jau priimti individualūs administraciniai sprendimai ir pastaruosiuose sprendimuose numatyti pensijų anuitetų dydžiai pagal naujus sprendimus būtų buvę nustatyti pensijų anuitetų gavėjams nepalankesnėmis sąlygomis, dėl tokių pensijų anuitetų gavėjų priimti pensijų anuitetų mokėtojo sprendimai dėl pensijų anuiteto mokėjimo nėra keičiami ir lieka galioti.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

16. Šio straipsnio 14 ir 15 dalių nuostatos netaikomos, jeigu šio straipsnio 13 dalyje nurodytų Pensijų anuitetų tarybos išvadų pagrindu pensijų anuitetų mokėtojas savo ankstesnius sprendimus keičia tik dėl būsimo laikotarpio (jeigu Pensijų anuitetų tarybos išvada (siūlymai) siejama (siejami) tik su aplinkybėmis (motyvais), kurios (kurie) nebuvo aktualios (aktualūs) praėjusiu laikotarpiu).

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

17. Nuo šio įstatymo įsigaliojimo iki 2020 m. gruodžio 31 d. pensijų anuitetų mokėtojas veikia atsižvelgdamas į savo patvirtintą Pensijų anuitetų fondo biudžetą.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

3 straipsnis. Pensijų išmokų rūšys ir pensijų išmokų mokėjimas iki 2020 m. birželio 30 d.

Nuo šio įstatymo įsigaliojimo iki 2020 m. birželio 30 d. pensijų išmokų rūšys nustatomos ir pensijų išmokos mokamos pagal teisės aktų nuostatas, galiojusias iki 2018 m. gruodžio 31 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-2750](#), 2019-12-20, paskelbta TAR 2019-12-30, i. k. 2019-21421

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-2750](#), 2019-12-20, paskelbta TAR 2019-12-30, i. k. 2019-21421

Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo Nr. IX-1691 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1360 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-2850](#), 2020-04-21, paskelbta TAR 2020-04-29, i. k. 2020-08964

Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo Nr. IX-1691 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1360 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymas